



info

Sveučilišni kampus Borongaj

Borongaj University Campus

Imenovanje regionalnih koordinatora

Appointment of Regional Development Coordinators

GIS - baza planirane namjene prostora

GIS Database of Planned Land Use

INFO IZDAJE GRADSKI URED ZA STRATEGIJSKO PLANIRANJE
I RAZVOJ GRADA, STUDENI 2010. **BROJ 12.** ISSN 1847 – 3768

Sadržaj / Contents

PROSTORNE INFORMACIJE I ISTRAŽIVANJA / SPATIAL DATA AND SURVEY

- 05 GIS - baza planirane namjene prostora
Grada Zagreba / *GIS Database of Planned Land
Use in the City of Zagreb*
- 07 Predstavljanje ZIPP-a na 2. hrvatskom NIPP i
INSPIRE danu / *Presentation of the Zagreb
Spatial Data Infrastructure (ZSDI) at the 2nd
Croatian NSDI and INSPIRE Day*
- 08 Stručno usavršavanje ArcGIS Desktop
I. i II. / *ArcGIS Desktop I and II Training*

RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA / THE CITY OF ZAGREB DEVELOPMENT STRATEGY

- 11 Sveučilišni kampus Borongaj / *Borongaj
University Campus*
- 13 Radionica za izradu SWOT analize / *SWOT
Analysis Workshop*
- 14 Imenovanje regionalnog koordinatora /
*Appointment of Regional Development
Coordinators*
- 14 Osnovana radna skupina za pripremu
ZagrebPlana / *ZagrebPlan Task Force Set up*
- 15 Studija 'Zagreb kao kulturni proizvod' / *Study on
Zagreb as Cultural Product*

Impressum

IZDAVAČ / PUBLISHER

Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
A Republike Austrije 18, 10 000 Zagreb
T 01/6101-840
F 01/6101-881
E strategija@zagreb.hr

ZA IZDAVAČA / FOR THE PUBLISHER Jadranka Veselić Bruvo, Pročelnica

UREDNIKA / EDITOR-IN-CHIEF Iva Bedenko

NAKLADA / RUN 600 primjeraka

TISAK / PRINT Kerschhoffset

SURADNICI / AUTHORS mr.sc. Biserka Dumbović Bilušić, Zoran Đukić,
dr.sc. Daniela Angelina Jelinčić,

REGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA / REGIONAL AND INTERNATIONAL COLLABORATION

- 20 Stavovi i navike korištenja bicikla među
studentima Sveučilišta u Zagrebu / *University of
Zagreb Students Attitudes and Habits Regarding
Bicycle Use*
 - 25 Presto site visit / *Presto site visit*
 - 26 Unapređivanje kulture bicikliranja u gradovima
Međunarodna radionica u Zagrebu, Hrvatska
8. –9. prosinca 2010. / *International Workshop –
Improving Cycling Culture in Cities*
 - 27 O znanstvenom skupu Primijenjena geografija
u teoriji i praksi / *International Scientific
Conference – Applied Geography in Theory and
Practice*
 - 28 Naplata zagušenja u Zagrebu / *Zagreb Congestion
Charging Scheme*
- ### OBAVIJESTI / NEWS
- 34 Seobe i zimovanja na području Grada Zagreba /
*Migrations and Wintering of Animals at the City
Territory*
 - 36 Countdown 2010 / *Countdown 2010*
 - 37 Međunarodna radionica Krajolik Hrvatskog
zagorja / *International Workshop Hrvatskog
Zagorje Landscape*
 - 39 Info na Izložbi hrvatskog dizajna 09/10. / *Info
Brochure at the Croatian Design Exhibition 09/10*
 - 40 3. dani pasivne kuće / *3rd Passive House Days*

Valerija Kelemen-Pepeonik, dr. sc. Aleksandar Lukić,
Irena Matković, Jan Pavlović, Željka Pavlović, dr. sc. Vedran
Prelogović, Marko Slavulj, Darko Šiško, dr.sc. Nikola Tvrković,
Matija Vuger, Robert Leš, Stjepan Kelčec Suhovec

LEKTURA / PROOF READER Mirjana Štivičić

PRIJEVOD / TRANSLATION Sabina Ekinović

KONCEPT I OBLIKOVANJE / DESIGN AND LAYOUT

Robert Čanak, Zoran Đukić, Jan Pavlović

TIPOGRAFIJA / TYPOGRAPHY Nikola Đurek, Typonine

FOTOGRAFIJE / PHOTOGRAPHS Vladimir Beštak, Davor Krnjeta,
Željka Pavlović, Darko Šiško, dr.sc. Nikola Tvrković, Matija Vuger

Poštovani sugrađani,



S veselijem donosimo obavijest o upisu našeg Ureda u Upisnik upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, čime smo i službeno postali tijelo odgovorno za izradu ZagrebPlana. Osnovana je i Radna skupina Grada Zagreba za izradu ZagrebPlana na čijem je čelu gradonačelnik Zagreba Milan Bandić.

Dovršena je GIS-baza planirane namjene prostora Grada Zagreba, a Darko Šiško, voditelj Odjela za prostorne informacije i istraživanja, na 2. je hrvatskom NIPP i Inspire danu u Opatiji predstavio projekt ZIPP (Zagrebačka infrastruktura prostornih podataka).

Mnoštvo se aktivnosti odvijalo uz projekt Presto: Presto site visit, radionica 'Unapređivanje kulture bicikliranja u gradovima' i prezentacija na Konferenciji primijenjene geografije, na kojoj je predstavljena anketa provedena među studentima biciklistima u Zagrebu.

Uz posljednji broj brošure Info u 2010. želimo Vam ugodne nadolazeće blagdane i puno sreće i uspjeha u Novoj 2011. godini!

Srdačan pozdrav

EN Dear fellow-citizens,

It is our pleasure to inform you that our Office has been entered into the Directory of Administrative Bodies of the Local and Regional Self-government Units, Agencies and Other Entities established in order to achieve a more efficient coordination and encourage regional development, which made us officially an authority responsible for preparation of the ZagrebPlan. The City of Zagreb Task Force for development of the ZagrebPlan was set up, and it is chaired by the Zagreb mayor, Mr. Milan Bandić.

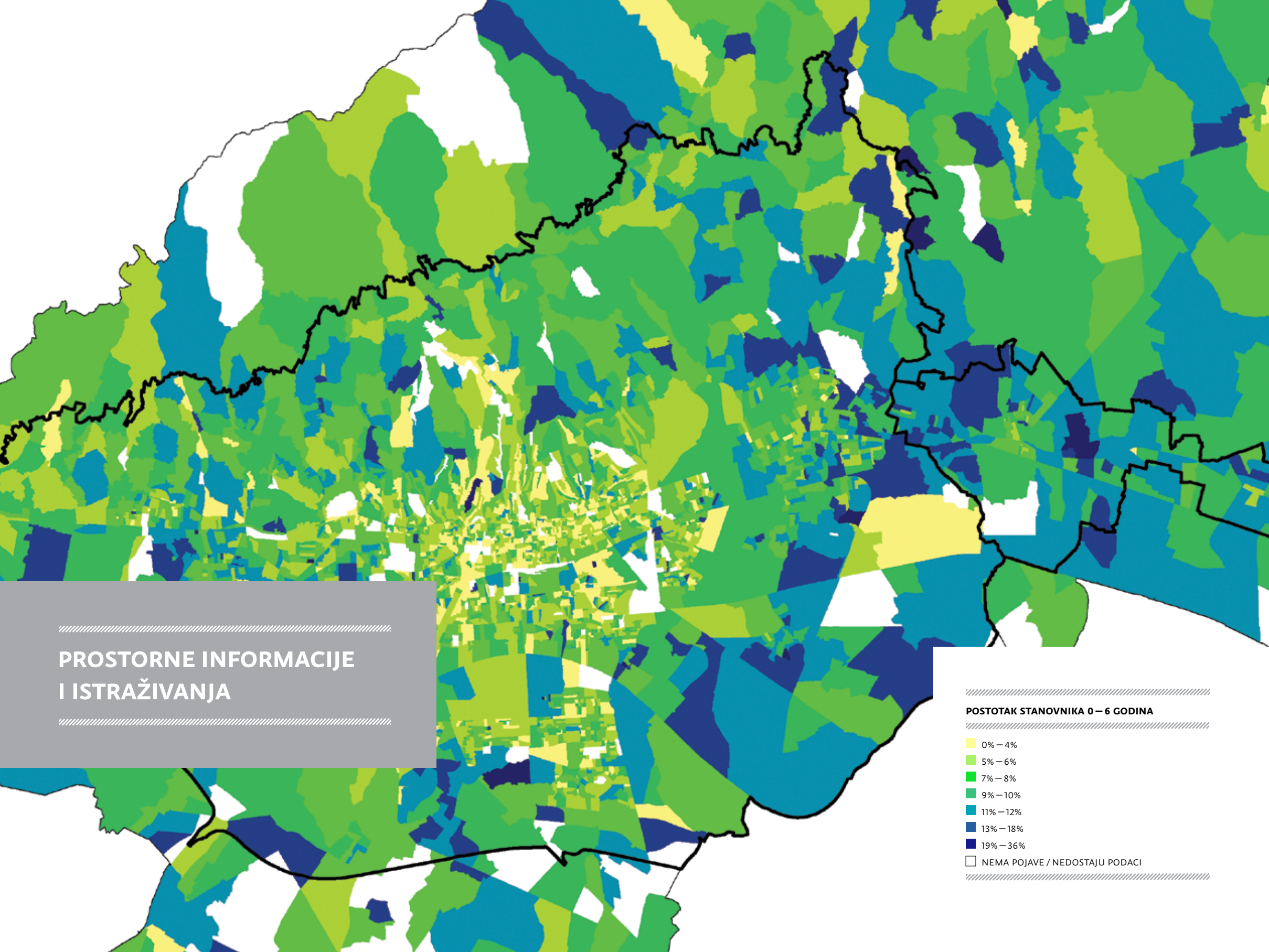
The GIS database of planned land use in the City of Zagreb was completed and Darko Šiško, head of the Spatial Data and Research Department made a presentation of the Zagreb Spatial Data Infrastructure (ZSDI) project during the 2nd Croatian NSDI and Inspire Day in Opatija.

Numerous activities related to the Presto Project took place: Presto site visit, Improving Cycling Culture in Cities workshop, and a survey carried out among students in Zagreb who daily travel by bicycle was presented during the International Scientific Conference – Applied Geography in Theory and Practice.

In this year's final issue, we wish you Happy Holidays and a joyful and successful New Year!

With best regards,

Jadranka Veselić Bruvo
Pročelnica / Head of Office



PROSTORNE INFORMACIJE
I ISTRAŽIVANJA

POSTOTAK STANOVNIKA 0 – 6 GODINA

0% – 4%

5% – 6%

7% – 8%

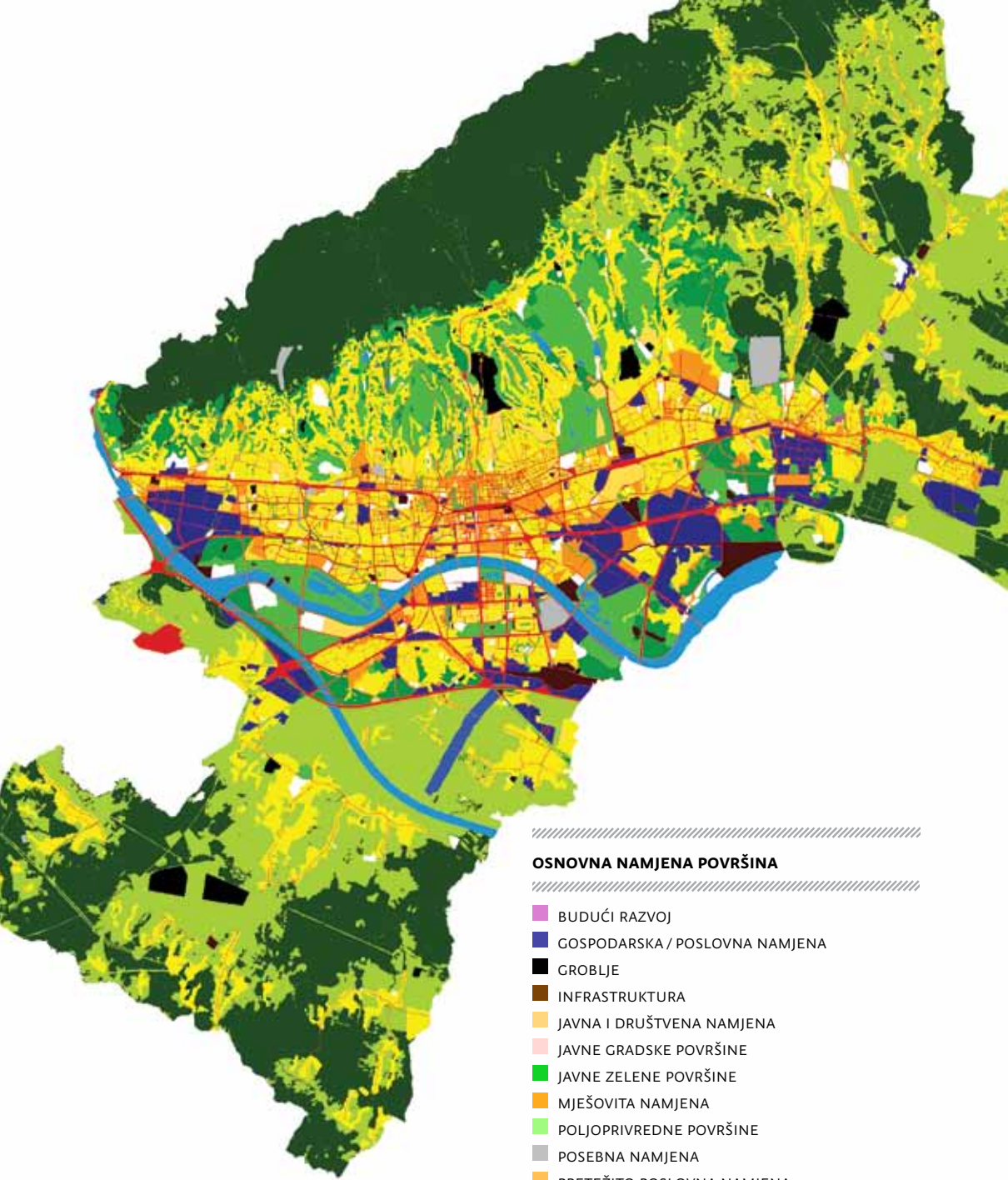
9% – 10%

11% – 12%

13% – 18%

19% – 36%

□ NEMA POJAVE / NEDOSTAJU PODACI



- OSNOVNA NAMJENA POVRŠINA**
- BUDUĆI RAZVOJ
 - GOSPODARSKA / POSLOVNA NAMJENA
 - GROBLJE
 - INFRASTRUKTURA
 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
 - JAVNE GRADSKJE POVRŠINE
 - JAVNE ZELENE POVRŠINE
 - MJEŠOVITA NAMJENA
 - POLJOPRIVREDNE POVRŠINE
 - POSEBNA NAMJENA
 - PRETEŽITO POSLOVNA NAMJENA
 - PRETEŽITO STAMBENA NAMJENA
 - PROMETNE POVRŠINE
 - SPORT I REKREACIJA
 - VODE I VODNO DOBRO
 - VODOCRPILIŠTA
 - ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE
 - ŠUME

◀ PRIKAZ 01 POSTOTAK STANOVNIKA 0-6 GODINA
/ PERCENTAGE OF RESIDENTS AGED 0-6 YEARS

◀ PRIKAZ 01 OSNOVNA NAMJENA POVRŠINA
/ LAND USE PLAN

PROSTORNE INFORMACIJE I ISTRAŽIVANJA

GIS - baza planirane namjene prostora Grada Zagreba ▶ 01,02,03

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji definiran je sadržaj Informacijskog sustava prostornog uređenja koji za svoja područja vode jedinice lokalne samouprave. Jedan od skupova prostornih podataka koji su izričito navedeni u Zakonu sadrži 'podatke i informacije o osnovnoj namjeni prostora / površina određenoj u dokumentima prostornog uređenja'.

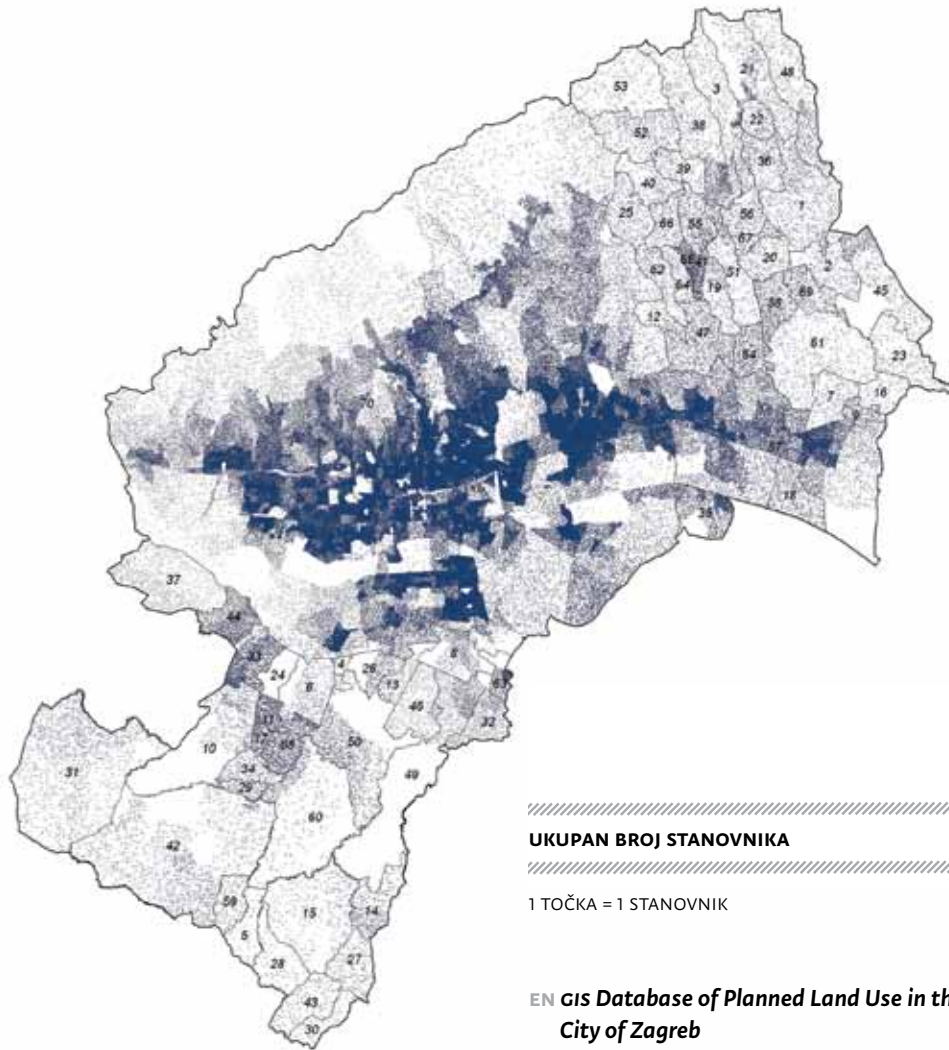
Nakon početka rada na izradi Informacijskog sustava prostornog uređenja Grada Zagreba kao prioritet je postavljena upravo izrada baze planirane namjene prostora u GIS-formatu. Rad na tom projektu započeo je potkraj 2009. izradom pilot-projekta za područje na spoju Zagreba i Sesveta koje obuhvaća mjesne odbore Poljanice, Trnovčica, Dubec, Staro Brestje, Novo Brestje, Novoselec i Dobrodol. To je područje izabrano jer je obuhvaćalo veći broj prostornih planova različitih razina - Prostorni plan Grada Zagreba, GUP grada Zagreba, GUP Sesveta, UPU Staro Brestje—Delec, UPU Novo Brestje zapad, te DPU proširenja groblja Markovo Polje. Izradom pilot projekta dokazani su mogućnost izrade, svrsishodnost predmetne baze podataka, neka ograničenja i nedostaci izabranog modela.

Na temelju tih spoznaja Planom razvoja Informacijskog sustava prostornog uređenja Grada Zagreba za 2010. predviđena je izrada cjelovite GIS-baze podataka planirane namjene prostora Grada Zagreba. Baza je zamišljena kao spoj podataka iz tri strateška dokumenta prostornog uređenja Grada—Prostornog plana Grada Zagreba, Generalnoga urbanističkog plana grada Zagreba i Generalnoga urbanističkog plana Sesveta. Za izradu su korišteni kartografski podaci mjerila 1:5000 čime je postignuta homogenost položajne

točnosti. Takav je pristup zahtijevao topološku obradu podataka građevinskih područja naselja Prostornog plana Grada Zagreba jer njegov izvorni tehnički oblik nije bio prikladan za unos u GIS-sustav. U izradi baze nisu korišteni podaci detaljnijih planova prostornog uređenja jer su, zbog krupnijih mjerila i kategorizacije zona namjene, teško usporedivi sa tri strateška plana. Također, nisu korišteni podaci iz karata građevinskih područja naselja koji se ne odnose na namjenu površina, već na različita ograničenja u prostoru. Analizom ulaznih podataka ustanovljeno je da postoji čak 86 različitih kategorija namjene i njihovih kombinacija u tri obrađena plana. Radi lakše usporedbe, analize i vizualizacije, svakoj je zoni namjene površina dodan atributni podatak o tzv. 'skupnoj namjeni površina'. Takvih skupnih namjena u postojećem sustavu ima 18, što je znatno praktičniji broj za analizu (prikaz 1.). U konačnici, za svaku pojedinačnu zonu namjene izrađeni su i uneseni sljedeći atributi:

- /// naziv prostornog plana;
- /// naziv kartografskog prikaza u prostornom planu;
- /// izvorno mjerilo;
- /// godina izrade / izmjene;
- /// izrađivač prostornog plana;
- /// vrsta namjene;
- /// vrsta skupne namjene.

GIS-bazom planirane namjene prostora svaki je dio područja Grada Zagreba definiran jednoznačno. Na taj se način omogućuju pretraživanje i izrada tematskih kartografskih prikaza pojedinih namjena te izračun njihovih površina. Baza će biti od velike koristi kao osnova za Razvojnu strategiju Grada Zagreba, što je bio jedan od ciljeva njezine izrade. Osim toga, moći će se koristiti u velikom broju različitih djelatnosti—prostornom planiranju i urbanizmu, poljoprivredi i šumarstvu, planiranju razvoja komunalne infrastrukture, upravljanju imovinom, trgovini nekretninama i dr.. S obzirom na česte izmjene dokumenata prostornog uređenja, GIS-bazu planirane namjene površina potrebno je ažurirati, najmanje na godišnjoj razini, kako bi mogla služiti svim navedenim svrhama. (D.ŠIŠKO)



UKUPAN BROJ STANOVNIKA

1 TOČKA = 1 STANOVNIK

EN GIS Database of Planned Land Use in the City of Zagreb

The priority activity within development of the City of Zagreb Physical Planning Information System (PPIS) was creation of a GIS database of the planned land use. Work on project started late in 2009, when a pilot project was developed for the Zagreb – Sesvete interface area. The City of Zagreb Physical Planning Information System Development Plan for 2010 envisaged creation of a comprehensive GIS database on planned land use at the City of Zagreb territory as a combination of data from the City of Zagreb Master Plan and Sesvete Master Plan. This database is intended to be a very useful background for preparation of the City of Zagreb Development Strategy.

▲ PRIKAZ 03



PROSTORNE INFORMACIJE I ISTRAŽIVANJA

Predstavljanje ZIPP-a na 2. hrvatskom NIPP i INSPIRE danu

U Opatiji je, od 25. do 27. studenoga, u organizaciji Hrvatskoga kartografskog društva i Državne geodetske uprave, održan 2. hrvatski NIPP i INSPIRE dan i 6. savjetovanje Kartografija i geoinformacije. Koncept infrastrukture prostornih podataka, određen na nacionalnoj razini Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (16/07) i na kontinentalnoj razini direktivom INSPIRE EU-a, prekretnica je u pristupu prostornim informacijama i određuje okvir za prikupljanje, obradu, distribuciju i korištenje prostornih informacija u budućnosti. Nacionalna infrastruktura prostornih podataka (NIPP) je skup mjera, normi, specifikacija i usluga koji ima cilj, u okviru uspostave e-Vlade, omogućiti učinkovito prikupljanje, vođenje, razmjenu i

▲ PRIKAZ 04



korištenje georeferenciranih prostornih podataka. INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in the European Community) je direktiva 2007/2/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća Europske Unije, od 14. ožujka 2007., koja se odnosi na prostorne podatke i podržava kreiranje politike vezane uz okoliš.

NIPP i INSPIRE dan organiziran je po drugi put zbog velikog zanimanja na prošlogodišnjem skupu, potrebe promicanja spoznaje o infrastrukturi prostornih podataka i na nacionalnoj i na europskoj razini, te okupljanja predstavnika institucija, subjekata NIPP-a, s ciljem ubrzanja implementacije infrastrukture prostornih podataka u Hrvatskoj i razvoja geoosposobljenoga društva. Paralelno s dijelom o infrastrukturi prostornih podataka održan je dio konferencije koji se bavi područjem kartografije i geoinformacija.

6
/
7

Teme konferencije bile su:

- /// INSPIRE;
- /// Nacionalna infrastruktura prostornih podataka;
- /// Infrastruktura prostornih podataka u europskim zemljama;
- /// Razvoj prostornih baza podataka;
- /// Kvaliteta prostornih podataka;
- /// Prostorni podaci i autorsko pravo; Vizualizacija prostornih podataka;
- /// Geoinformacijski sustavi u lokalnoj upravi i gospodarstvu;
- /// Kartografija i geoinformacije u geoznanostima;
- /// Kartografija i geoinformacije u kriznim situacijama;
- /// Pomorska, vojna i topografska kartografija;
- /// Kartografske projekcije;
- /// Kartografija i internet;
- /// Kartografska generalizacija;
- /// Kartografija i geoinformacije u obrazovanju;
- /// Povijest kartografije.

Na poziv organizatora, a u sklopu sesije pod nazivom 'Perspektive NIPP-a u državnoj upravi, regionalnoj i lokalnoj samoupravi', voditelj Odjela za prostorne informacije i istraživanja Darko Šiško održao je predavanje pod nazivom 'ZIPP – Zagrebačka infrastruktura prostornih podataka'. Prezentacija o ZIPP-u podijeljena je u sljedeće cjeline:

- /// Teorijska osnova ZIPP-a;
- /// Grad Zagreb – institucije i prostor;
- /// Komponente ZIPP-a (Organizacija i koordinacija, Metapodaci, Skupovi prostornih podataka, Mrežne usluge, Zajedničko korištenje i razmjena podataka);
- /// Perspektive ZIPP-a.

Ravnatelj Državne geodetske uprave prof.dr.sc. Željko Bačić u završnom je govoru konferencije istaknuo ZIPP kao primjer uspješne implementacije koncepta infrastrukture prostornih podataka na lokalnoj razini. (D.ŠIŠKO)

EN **Presentation of the Zagreb Spatial Data Infrastructure (ZSDI) at the 2nd Croatian NSDI and INSPIRE Day**

On 25 to 27 November 2010, Opatija hosted the 2nd Croatian NSDI and INSPIRE Day and the 6th Conference on Cartography and Geoinformation organized by Croatian Cartographic Society and National Geodetic Administration. The organisers invited Darko Šiško, head of Spatial Data and Research Department, Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb, to render a lecture on the Zagreb Spatial Data Infrastructure (ZSDI) during the session: *NSDI Perspectives in State Administration, Regional and Local Self-Government.*

PROSTORNE INFORMACIJE I ISTRAŽIVANJA

Stručno usavršavanje ArcGIS Desktop I. i II. ▶ 05

Od kraja 1980.-ih geoinformacijski sustavi (GIS) ulaze u sve djelatnosti koje se bave prostorom. U širem smislu GIS podrazumijeva sustav za prikupljanje, obradu, analizu i prezentaciju različitih podataka o prostoru. Praktično gledano, GIS povezuje digitalne kartografske (grafičke) podatke s atributnim tablicama u kojima su prostorni objekti dodatno opisani. Takav pristup omogućuje sasvim nove vrste prostorno – atributnih analiza koje se najviše koriste u postupku donošenja odluka o prostoru (decision support system). Rad u GIS-u zahtijeva od stručnjaka koji se bave prostorom dodatna znanja i vještine. Tek nakon 2000. je započeto ozbiljnije obrazovanje iz područja GIS-a na hrvatskim fakultetima, te je potrebno provoditi i edukacije izvan akademskih okvira. Rad na projektima ISPU, ZIPP i ZagrebPlan podrazumijeva korištenje naprednih digitalnih prostornih tehnika i dodatno stručno usavršavanje djelatnika našeg ureda.

Za nositelja stručnog usavršavanja izabrana je tvrtka GISDATA d.o.o. iz Zagreba, zastupnik američke tvrtke ESRI iz Redlands, California. ESRI je vodeći svjetski proizvođač GIS-sofтвера (ARCGIS,



▲ PRIKAZ 05

30% svjetskog tržišta), a veoma je raširen i u Hrvatskoj. GISDATA provodi desetak općih i specijalističkih GIS-tečajeva na kojima se koristi iskustvo i metodologija tvrtke ESRI. Djelatnici Gradskog ureda za stratejsko planiranje i razvoj Grada tijekom listopada 2010. pohađali su i uspješno završili sljedeće tečajeve:

- /// ArcGIS Desktop I.: Počeci rada u GIS-u;
- /// ArcGIS Desktop II.: Alati i mogućnosti.

Prvi tečaj obuhvaća osnovne funkcije GIS-a, mogućnosti prostornih baza podataka te koordinatne sustave, kartografske projekcije i njihovu važnost. Na vježbama polaznici uče o tome kako prikazati prostorne podatke, kreirati karte, izvršavati upite nad prostornim podacima, provoditi prostorne analize, te sustavno rješavati prostorne probleme. U ArcGIS Desktop II. tečaju polaznici uče razne funkcionalnosti softvera, ali i osnovnu upotrebu alata za vizualizaciju, izradu, upravljanje i analizu prostornih podataka. U praktičnim vježbama polaznici rade s ArcMap i ArcCatalog aplikacijama za rješavanje uobičajenih GIS-zadaća. Posebno je naglašen rad s alatima za izradu i upravljanje prostornim podacima, a polaznici na taj način upoznaju punu učinkovitost ArcGIS

Desktop softvera. Nakon odslušanog tečaja polaznici su spremni za samostalan rad s ArcGIS Desktop softverom.

Stručno usavršavanje nastavak je aktivnosti započelih potkraj 2009. ArcGIS Desktop I. tečaj uspješno su završile Nives Škreblić i Sonja Sočivica, a ArcGIS Desktop II. Ivana Movrić, Kristina Mudronja, Robert Vojnić, Tomislav Konjević i Darko Šiško. S obzirom na stalan rast opsega i zahtjevnosti poslova vezanih uz GIS, planiran je nastavak stručnog usavršavanja i u 2011. (D.ŠIŠKO)

EN **ArcGIS Desktop I and II Training**

Activities related to the ISPU, ZIPP and ZagrebPlan projects comprise use of advanced digital spatial techniques and additional training. In October 2010, the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb personnel attended, and successfully completed, training courses in ArcGIS Desktop I: GIS Basics and ArcGIS Desktop II: Tools and Possibilities. Training was conducted by GISDATA d.o.o., Zagreb. Since the scope and complexity of activities related to use of GIS will continue to grow, training is expected to continue in 2011.



RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA

RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA

Sveučilišni kampus Borongaj ▶ 06, 07

Odbor za prostorno uređenje Gradske skupštine održao je, 20. listopada 2010., tematsku sjednicu posvećenu Strategiji razvoja Sveučilišta u Zagrebu. Na zahtjev Odbora, Gradski ured za stratejsko planiranje i razvoj Grada ostvario je kontakt sa Sveučilištem koje se rado odazvalo pozivu na prezentaciju svoje strategije razvoja i na raspravu u krugu gradskih zastupnika.

Tematskoj sjednici su, osim zastupnika – članova Odbora Sveučilišta u Zagrebu i predstavnika upravnih tijela Grada Zagreba, prisustvovali i predstavnici javnih ustanova koje svoju buduću lokaciju vide u prostornim okvirima planiranog kampusa na Borongaju (CARNet, Državni hidrometeorološki zavod).

Razvojnu strategiju Sveučilišta predstavili su prof. dr. sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanost i tehnologiju i prof. dr. sc. Bojan Baletić, prorektor za razvoj i prostorno planiranje.

Sveučilište u Zagrebu ima gotovo 5.500 nastavnika, odnosno oko 4.700 istraživača te oko 60.000 studenata i najveće je sveučilište u Hrvatskoj s tradicijom visokoškolske nastave u kontinuitetu od 340 godina (135 godina kao moderno sveučilište). Po znanstvenoj i stručnoj produkciji ono je i vodeća nacionalna istraživačka institucija, prepoznatljiva u svijetu po brojnim vezama i po suradnji s inozemnim sveučilištima.

Što se tiče prostornog razvoja, izazov se pojavio u listopadu 2006. kada je, na inicijativu predsjednika RH Stjepana Mesića, i uz podršku Vlade, zemljište bivše vojarne Borongaj dodijeljeno na korištenje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa kako bi se osigurao prostor za novi kampus Sveučilišta u Zagrebu te prostor za institute i agencije.

Nakon adaptacije vojnih objekata za potrebe nastave u listopadu 2007., Sveučilište je na Borongaj preselilo svoje tri sastavnice, a u novom je kampusu započeo akademski život. Uz



▲ PRIKAZ 07

‘središnji’, ‘sjeverni’ i ‘sportski’ kampus, ‘istočni’ kampus na Borongaju, veličine 92 hektara i visokog prostornog potencijala, nametnuli su potrebu jasne srednjoročne i dugoročne projekcije kojom bi se sagledao razvoj Sveučilišta, ali i utjecaj kampusa na razvoj istočnog dijela grada.

U raspravi koju je moderirala gradska zastupnica Dinka Pavličić, predsjednica Odbora za prostorno uređenje, zaključeno je, među ostalim, da je potrebna konstantna komunikacija s javnošću o ovom kapitalnom projektu za razvoj Sveučilišta, znanosti i tehnologije u Gradu Zagrebu.

JAVNI NATJEČAJ ZA IZRADU IDEJNOGA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKOG RJEŠENJA KAMPUSA BORONGAJ

Gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić utvrdio je Program javnog natječaja za izradu idejnoga urbanističko-arhitektonskog rješenja Kampusu Borongaj, a verificirao ga je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Autori Programa su: prof. Mladen Jošić, dipl. ing.

arh., prof. Bojan Baletić, dipl. ing. arh. i asis. prof. Ivan Rupnik, M Arch.

Prenamjena nekadašnje vojarne Borongaj u Znanstveno-učilišni kampus Borongaj treba osigurati optimalne uvjete za smještaj sveučilišnih i drugih institucija. Novi uvjeti trebaju pojačati razvoj i primjenu znanja i inovacija, ali i stvoriti novo iskustvo studiranja, boravka, sporta i razonode na jednom mjestu. Kampus Borongaj treba biti i prostor otvoren lokalnoj zajednici te energetske, ekološke i tehnološke poligon znanja o održivoj gradnji kao primjer stanovništvu Grada Zagreba korištenja zelene energije i zaštite okoliša.

Područje obuhvata natječaja i budućeg kampusa, površine 93 ha, omeđeno je dijelovima tvornice ‘Rade Končar’ na zapadu, koridorom Hrvatskih željeznica na sjeveru, stambenim naseljima Trnava, Vukomerec i Borongajski lug na istoku i produženom Ulicom grada Vukovara na jugu.

Područje obuhvata Kampusu podijeljeno je u tri tematske zone:

/// zapadna zona, površine oko 60 ha,

namijenjena realizaciji sveučilišnih programa-akademski kampus;

- /// sjeveroistočna zona, površine oko 17 ha, u nadležnosti je Studentskog centra (restoran, tehnički objekti sc-a, područje sporta, rekreacije i pratećih sadržaja);
- /// jugoistočna zona, površine oko 16 ha, predstavlja znanstveni kampus s istraživačkim i drugim sadržajima iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Natječaj za izradu idejnoga urbanističko-arhitektonskog rješenja Kampusu Borongaj u Zagrebu raspisan je 25. listopada 2010. u organizaciji Udruženja hrvatskih arhitekata (UHA). Rok za zaprimanje natječajnih radova je 10. siječnja 2011. (I. MATKOVIĆ, I. BEDENKO)

EN Borongaj University Campus

On 20 October 2010, the City Assembly Physical Planning Committee held a topical session focusing on the University of Zagreb Development Strategy, a document presented. by Prof Melita Kovačević, PhD, Vice-rector for Science and Technology and Prof Bojan Baletić, PhD, Vice-rector for Development, Investment and Spatial Planning. In October 2010, an architectural and urban planning competition was published for the Borongaj Campus concept. Deadline for submission is January 10, 2011

RAZVOJNA STRATEGIJA GRADA ZAGREBA

Radionica za izradu SWOT analize

U organizaciji Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada, u prostorijama Tribine Grada Zagreba održana je cjelodnevna radionica za izradu SWOT analize (SWOT—strength, weakness, opportunity, threat—snaga, slabost, prilika, prijetnja). SWOT analiza je jedan od obveznih stavaka u pripremi Razvojne strategije Grada Zagreba—ZagrebPlana.

Radionicu je vodio tim stručnjaka iz Instituta za

međunarodne odnose (IMO), a sudjelovali su predstavnici svih sektora i područja gradske uprave, te drugih institucija kao što su Ministarstvo regionalnog razvoja, Hrvatska gospodarska komora, Sveučilište u Zagrebu, Razvojna agencija Zagreb i drugi. Sudionici su radili u pet skupina, a zadatak im je bio da utvrde i ocijene snage, slabosti, prilike i prijetnje za svaki od segmenata gospodarskog i društvenog, a zatim i sveukupnog razvoja Grada Zagreba. Nakon rada u grupama, sudionici su zajednički raspravili iznesene prijedloge. Dobiveni će se materijali koristiti za izradu SWOT analize. Radionicu je otvorio zagrebački gradonačelnik, g Milan Bandić, koji je i ranije iskazao punu podršku izradi Razvojne strategije Grada Zagreba. Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada 26.11. i službeno je imenovan kao tijelo odgovorno za poslove poticanja i koordinacije regionalnog razvoja Grada Zagreba, koordinaciju izrade Razvojne strategije Grada Zagreba (ZagrebPlan), te drugih poslova određenih Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske. (I. BEDENKO)

EN swot Analysis Workshop

In course of preparing ZagrebPlan, the development strategy for the City of Zagreb, a workshop aiming at recognizing strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) characteristic for the City of Zagreb was organized by the Office for Strategic Planning and Development of the City. SWOT analysis is a mandatory step in preparing this important document. Results of work in groups was presented to all participants, and will become part of ZagrebPlan.

Imenovanje regionalnog koordinatora ▶ 08

U petak, 26. studenoga 2010., potpredsjednik Vlade RH i ministar regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva mr.sc. Božidar Pankretić uručio je pročelnici Jadranki Veselić Bruvo potvrdu kojom je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada imenovan regionalnim koordinatorom za Grad Zagreb.

Na temelju Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, pravilnika donesenih na temelju Zakona i prijedloga gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića, Ured je kao regionalni koordinator upisan u Upisnik upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja.

Time je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada i na državnoj razini određen kao tijelo odgovorno za poslove poticanja i koordinacije regionalnog razvoja Grada Zagreba, koordinaciju izrade Razvojne strategije Grada Zagreba (ZagrebPlan), te drugih poslova određenih Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske. (S. KELČEC SUHOVEC)

EN Appointment of Regional Development Coordinators

One of key procedural steps within the City of Zagreb Development Strategy – ZagrebPlan activities was to appoint Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb as regional coordinator for the development of City of Zagreb. On behalf of the Office, the certificate was received by its head, Jadranka Veselić Bruvo at a celebration held on 26 November 2010.



▲ PRIKAZ 08

Osnovana radna skupina za pripremu ZagrebPlana

Gradonačelnik Grada Zagreba donio je zaključak o osnivanju i imenovanju Radne skupine Grada Zagreba za izradu ZagrebPlana – Razvojne strategije Grada Zagreba kojoj su zadaće: sudjelovati u izradi i koordinirati potrebne međuresorne aktivnosti na izradi ZagrebPlana – Razvojne strategije Grada Zagreba, sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10). Naglasci su stavljeni na ocjenu provedene osnovne analize stanja, SWOT-analizu, utvrđivanje vizije i strateških ciljeva, utvrđivanje prioriteta i mjera, pripremu financijskog plana, pripremu akcijskog plana provedbe razvojne strategije, te na praćenje i izvještavanje o provedbi, a u svemu prateći prostorni aspekt i ostvarujući suradnju s tijelima državne uprave, gospodarskim subjektima,

znanstvenom zajednicom, socijalnim partnerima i organizacijama civilnoga društva, posebice kroz partnerstvo Grada Zagreba.

Članovi Radne skupine su pročelnici gradskih upravnih tijela, zavoda i službi Grada Zagreba. Zbog značenja vremenski koordiniranog i efikasnog rada na pripremi ZagrebPlana – Razvojne strategije imenovani su i zamjenici članova Radne skupine koji će biti upoznati s metodologijom, ciljevima i fazama rada i koji će sudjelovati u pripremi materijala iz nadležnosti gradskih upravnih tijela, zavoda i službi.

Predsjednik Radne skupine je gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić, a zamjenica predsjednika je Jelena Pavičić Vukičević, zamjenica gradonačelnika. Za koordinaciju rada Radne skupine zadužen je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada koji će za Radnu skupinu obavljati i stručne, administrativne i tehničke poslove. Za koordinaciju rada Radne skupine imenovana je Jadranka Veselić Bruvo, pročelnica Ureda. (I. MATKOVIĆ)

EN ZagrebPlan Task Force Set up

The mayor of the City of Zagreb reached a decision to establish the ZagrebPlan Task Force and nominate members for the City of Zagreb Development Strategy. The Task Force responsibility is to participate in preparation and coordination of intersectoral activities related to the ZagrebPlan development. Members of Task Force are heads of the city administration bodies, offices and departments. The Task Force chair is the City of Zagreb mayor, Milan Bandić, and his deputy is Jelena Pavičić Vukičević, who is also the deputy mayor. Coordination of the Task Force activities is responsibility of the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb.

Studija 'Zagreb kao kulturni proizvod' ▶ 09, 10

Institut za međunarodne odnose u Zagrebu bio je nositelj izrade Studije 'Zagreb kao kulturni proizvod'. Projekt je znanstvenog karaktera, a naručitelj je Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada. Studija se radila u okviru izrade Razvojne strategije grada Zagreba 2010. – 2020., popularno nazvane ZagrebPlan kao jedna od sektorskih studija s područja društvenih djelatnosti. Budući da se znatan dio sektorskih studija fokusira na gospodarski razvoj, to uvjetuje drugačije promišljanje sektora kulture od onoga kakvo je ono, većinom, dosad bilo. Tako se uglavnom statična uloga kulture kao 'nadogradnje' kvalitete života građana pretvara u dinamičan razvojni element povezan s drugim sektorima kao što su, npr., poduzetništvo, industrija i turizam.

U tom se smislu Studija fokusirala na istraživanje kulturnih / kreativnih industrija Grada Zagreba i to na dvije razine: s potencijalom ostvarivanja profita, odnosno s potencijalom kreiranja prepoznatljivosti Grada.

Ciljevi Studije podijeljeni su u kratkoročne i dugoročne. Prvi podrazumijevaju definiranje suvremenih ključnih elemenata kulturne identifikacije Zagreba koji mogu utjecati na njegovu međunarodnu prepoznatljivost, odnosno poslužiti kao ključna točka za turističku privlačnost i prodaju te na kompetitivnu prednost na turističkom tržištu (brendiranje) i pružanje drugačije percepcije o ulozu i definiciji sektora kulturnih / kreativnih industrija. Drugi se odnose na postavljanje temelja kulturnog planiranja u Zagrebu te strateškog postavljanja javne uprave prema sektoru kulturnih / kreativnih industrija; uspostavljanja seta kriterija ('identitetski indeks') za identitetski sustav Grada Zagreba; te uključivanja kulturnih / kreativnih industrija u cjelokupni kulturni sektor Zagreba. Prema Studiji, kulturne / kreativne industrije definirane su kao djelatnosti kojima se kulturne vrijednosti (npr. glazba, film) masovno reproduciraju i time ostvaruju propagandne učinke.



Fokus istraživanja bio je na devet djelatnosti koje uključuju arhitekturu, dizajn, film, glazbu, izvedbene umjetnosti (kazalište i ples), likovne umjetnosti, nakladništvo, obrte i oglašavanje.

Rezultati Studije pokazuju da se razvoj kulturnih / kreativnih industrija u Zagrebu događa stihijski, disperzivno, fragmentirano i bez doticaja s javnom upravom. Zagreb ne ulaže u sustavnu proizvodnju suvremenih (lokalnih) kulturnih proizvoda, a niti u promociju i 'izvoz' postojećih kulturnih proizvoda. Gospodarsko značenje kulturnog sektora tretira se kao rashodovna strana proračunskih sredstava. Kulturni identitet Grada Zagreba ne oblikuje se sustavno već se veže uz različite oblike kulturnih tradicija, baštine i etno-sadržaje koji često nisu ni autohtoni Zagrebu.

Kultura se tako tretira na prilično statičan i anakron način, a svako se spominjanje pojma 'industrija' u kontekstu kulture odbacuje. Iako je Zagreb središte kulturnih / kreativnih industrija Hrvatske, kulturni sektor Zagreba slabo prepoznaje vlastite potencijale i snagu, a nerazumijevanje koncepta kulturnih / kreativnih industrija vidljivo je na nekoliko razina: od lokalne uprave, preko strukovnih udruga i samih kulturnih stvaralaca do ključnih dionika za poticanje razvoja kulturnih / kreativnih industrija.

U kontekstu profita i prepoznatljivosti grada kao najrelevantnije kulturne / kreativne industrije u Zagrebu, odnosno kao one s najvećim razvojnim potencijalom, smatraju se glazba, film, arhitektura, kazalište, dizajn i ples. Druge kulturne / kreativne industrije također imaju razvojni potencijal, ali ih struka manje prepoznaje.

Dakle, potencijal po svim pokazateljima svakako postoji, od ljudskih resursa do financijskih sredstava, ali ne postoji političko razumijevanje i profesionalna determinacija da se stanje kaosa organizira, sistematizira i usmjeri u konkretnom razvojnom pogledu. Podaci pozivaju na stvaranje sustava za područje kulturnih / kreativnih industrija, od prikupljanja statistike do potrebnih inicijativa i javne podrške. Javna podrška ne znači i uključivanje kulturnih / kreativnih industrija u sadašnje postavke kulturne politike i načine upravljanja u kulturi (u smislu da postane dodatno proračunsko opterećenje), već jasno određuje javno značenje kulturnih / kreativnih industrija za razvoj lokalnog kulturnog i socio-ekonomskog kapitala.

Na taj bi način kulturna politika trebala odgovoriti na nove trendove u kulturnom stvaralaštvu te se adaptirati novonastaloj situaciji na području kulture. Zagreb posjeduje značajnu kompetitivnu prednost u stvaranju kulturnih proizvoda kulturnih / kreativnih industrija samom činjenicom da je najveća koncentracija kulturnih i kreativnih resursa upravo u Zagrebu. Međutim, ti resursi nisu ciljano usmjereni i iskorišteni u stvaranju jedinog brenda Zagreba. Iako kapacitet postoji, rezultat još uvijek izostaje.

Studija je, 18. studenoga 2010., inicijalno prezentirana naručitelju, a prezentacija je polučila iznimno zanimanje. Očekuje se i prezentacija za širu javnost.

Autorice Studije su Daniela Angelina Jelinčić i Ana Žuvela. (D.A. JELINČIĆ)

EN Study on Zagreb as Cultural Product

The Institute for International Relations from Zagreb prepared a study on Zagreb as Cultural Product, commissioned by the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb. The Study being an integral part of the ZagrebPlan – City of Zagreb Development Strategy focuses on research into the cultural/creative industries in the city on two levels: those which are potential profit-makers and those that have a potential to make the city recognizable. The Study results reveal that development of the cultural / creative industries in Zagreb is completely unplanned. There is a large human and financial potential, but there is no political understanding and professional determination to approach the cultural industry in the city in an organized, systematic and development-oriented way.

16
/
17



REGIONALNA I
MEĐUNARODNA SURADNJA



Stavovi i navike korištenja bicikla među studentima Sveučilišta u Zagrebu ▶ 11, 12, 13, 14, 15

Anketno istraživanje o navikama i stavovima o korištenju bicikla kao prijevoznog sredstva i oblika rekreacije među studentima provedeno je na fakultetima i u studentskim domovima Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 14. do 18. lipnja 2010. u sklopu EU-projekta PRESTO. Naručitelj istraživanja bio je Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Svrha ovog istraživanja je podrška planiranju razvoja biciklističke infrastrukture u Zagrebu te promoviranje projekta PRESTO u cjelini, odnosno, korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva među studentima Sveučilišta u Zagrebu, što je jedna od mjera projekta. Autori istraživanja su doc. dr. sc. Aleksandar Lukić i doc. dr. sc. Vedran Prelogović s Geografskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu (alukic@geog.pmf.hr i vprelogo@geog.pmf.hr) te Stanko Rihtar, stručni savjetnik u Institutu za društvene znanosti Ivo Pilar (stanko.rihtar@ipilar.hr).

Sve veći problemi u planiranju prometnog sustava i pitanje održivosti razvoja s jedne te iz toga proizašla humanizacija gradova, osobito središnjih dijelova, s druge strane, smatraju se ključnim pitanjima razvoja gradskih područja u razvijenim zemljama svijeta. Korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva i oblika rekreacije povećava se u sve većem broju gradova. Rezultat je to promjene u načinu života, osvještavanja pojedinaca o značenju i važnosti bicikla i, što je možda još i važnije, ulaganja značajnih sredstava gradskih vlasti u biciklističku infrastrukturu i promociju korištenja bicikla među ljudima bez obzira na spol, razinu obrazovanja i dob. Nadalje, svakodnevno ili često korištenje bicikla za odlazak na posao, fakultet, u školu, kupovinu ili u rekreacijske svrhe povećava dnevnu mobilnost pojedinaca, smanjuje onečišćenost zraka i buku uzrokovanu prvenstveno automobilskim

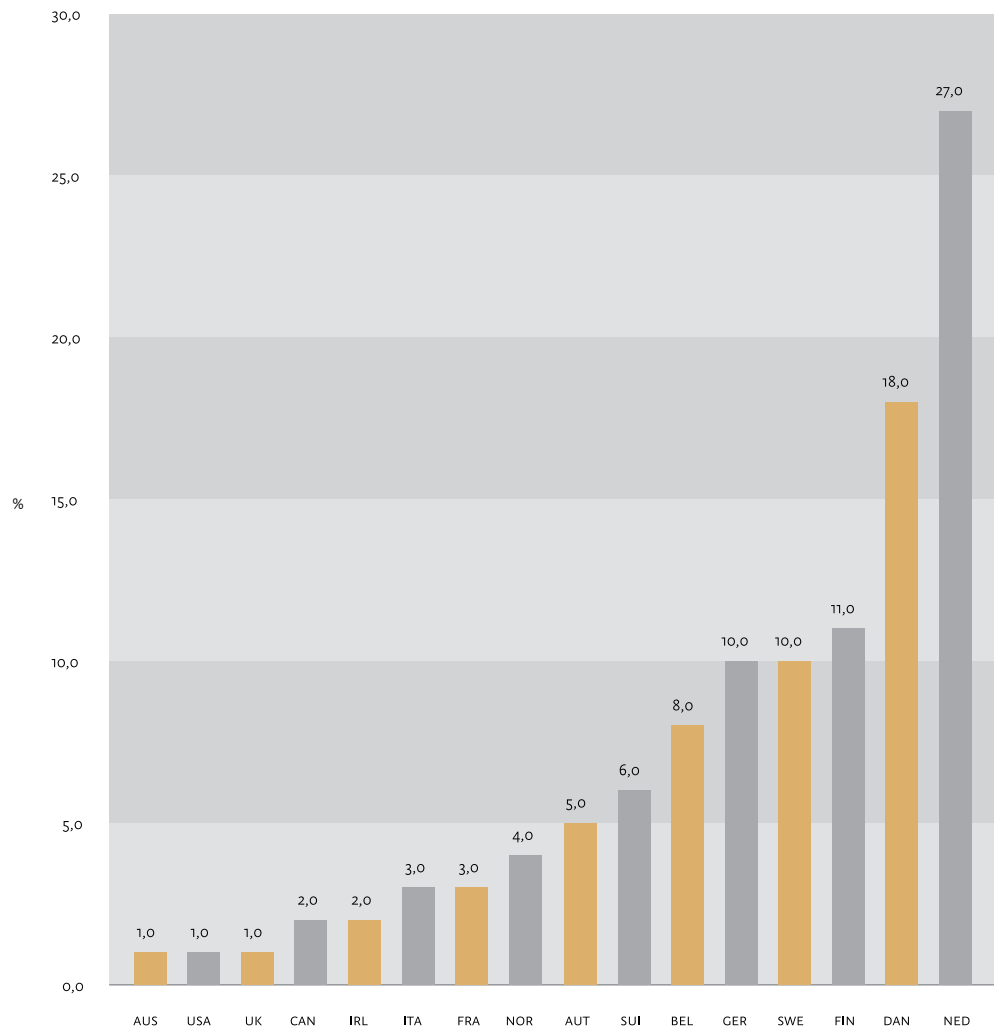
prometom, te pozitivno utječe na zdravlje.

O tome koliko se bicikl koristi na dnevnoj bazi govori i podatak da je u Nizozemskoj, na početku 21. stoljeća, gotovo 30% svih putovanja ostvareno biciklom. Značajan udio je i u Danskoj, Finskoj, Njemačkoj i Švedskoj. Upravo navedene države prednjače po inovacijama u organizaciji biciklističkog prometa. Zanimljiv je podatak da u zemljama engleskoga govornog područja broj dnevnih putovanja iznosi svega 1-2%. Razlog tome je uznapredovao proces metropolitancije koji je bio potaknut snažnom automobilizacijom tijekom 1960.-ih i 1970.-ih. Tako, primjerice, u velikim gradskim regijama Ujedinjenog Kraljevstva, a posebice SAD-a, pojedinac, dnevno, na putu od stana do posla i natrag prijeđe udaljenost veću od stotinu kilometara, pa bicikl nije konkurentan automobilu ili željeznici.

Zadnjih godina zagrebačka gradska vlast ulaže sve više financijskih sredstava u biciklističku infrastrukturu i promociju bicikla kao prijevoznog sredstva. U promociju povećavanja korištenja bicikla uključene su i nevladine udruge. Nažalost, akademska se zajednica u Hrvatskoj dosad nije pozabavila ovim problemom, iako u inozemnoj periodici postoji zamjetan broj znanstvenih studija o biciklima u prometnom sustavu grada. Zato se kao jedan od ciljeva ovog istraživanja nameće i znanstveni doprinos prvenstveno u izradi metodološkog instrumentarija i primjeni dobivenih rezultata.

Glavna metoda u istraživanju je anketa. Ukupno je anketirano 597 studenata, što je približno 1% ukupnog broja studenata na Sveučilištu. Anketa je temeljena na kombinaciji reprezentativnog (N=450) i namjernog uzorka (N=150). Uzorak je stratificiran prema fakultetu i spolu. Uključene su i druge važne nezavisne varijable: lokacija zgrade fakulteta, studentskog doma ili stana te njihova međusobna udaljenost i povezanost biciklističkim stazama. Statistička važnost dobivenih rezultata testirana je t-testom ili hi-kvadratom.

Prije same provedbe ankete definirane su dvije skupine ispitanika: studenti koji redovitije i češće koriste bicikl te oni koji ga koriste rijetko ili nikada. Naime, hipoteza je bila kako samo korištenje bicikla utječe i na stavove o tom prijevoznom sredstvu i/ili obliku rekreacije. Studentima biciklistima nazvani su oni koji, barem jednom mjesečno tijekom čitave godine (osim tijekom zimskih mjeseci),



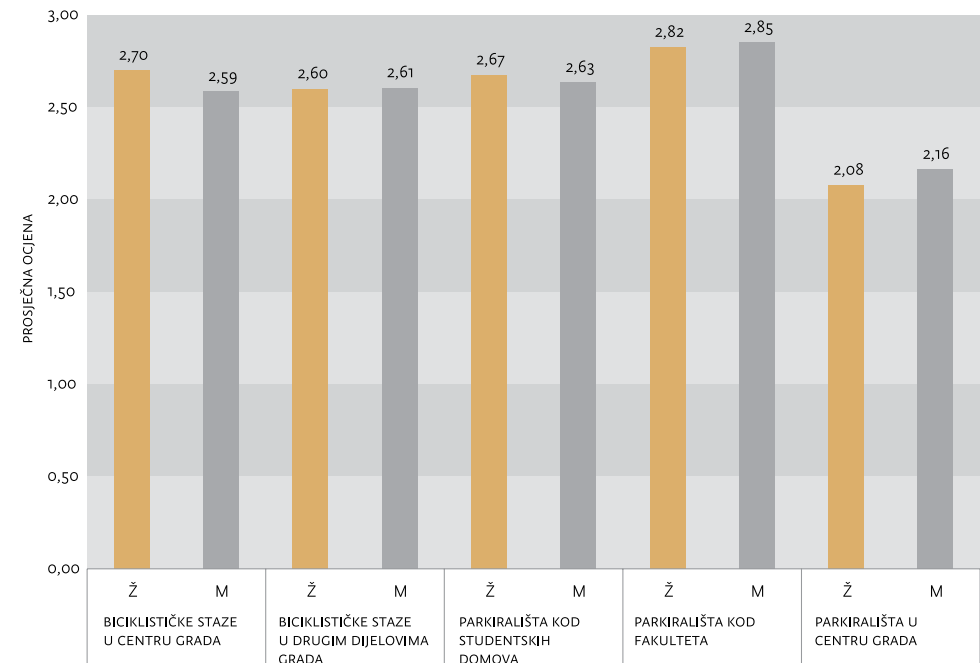
▲ PRIKAZ 13 | UDIO OSTVARENIH PUTOVANJA BIKIKLOM U ODABRANIM ZEMLJAMA / PERCENTAGE OF BICYCLE TRAVEL IN SELECTED COUNTRIES

koriste bicikl za odlazak na fakultet, za svakodnevne potrebe i za rekreaciju. Drugu skupinu čine studenti nebiciklisti—oni koji bicikl uopće ne koriste ili ga koriste manje od jednom mjesečno za odlazak na fakultet, za svakodnevne potrebe i za rekreaciju.

Rezultati ankete potvrđuju da je broj studenata biciklista (20,6%) znatno manji od studenata nebiciklista (79,4%), i to četiri puta. Ovaj je odnos biciklista i nebiciklista u skladu s očekivanjima koja su imali istraživači prije provođenja istraživanja. Vjerujemo da će usmjerene akcije u okviru PRESTO—projekta potaknuti veći broj sadašnjih

studenata nebiciklista na korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva.

Rezultati ankete upućuju da 2/3 studenata biciklista koristi bicikl kao oblik prijevoza te za rekreaciju. Za svakodnevni odlazak na fakultet bicikl koristi 1/3 studenata biciklista. Njih 58,3%, dnevno, na putu od stana ili studentskog doma do fakulteta i natrag prijeđe do pet km, dok 1/3 napravi između pet i deset km. Osim bicikla, studenti biciklisti (njih 39,1%) za prijevoz najčešće koriste sredstva javnoga gradskog prijevoza (tramvaj i autobus). Ovaj podatak ne iznenađuje jer je za sve studente Sveučilišta u Zagrebu prijevoz ZET-ovim vozilima



▲ PRIKAZ 14 | PROSJEČNA OCJENA BIKIKLISTIČKE INFRASTRUKTURE U ZAGREBU / RATING OF CYCLING INFRASTRUCTURE IN ZAGREB

subvencioniran pa mnogi koriste ovu pogodnost. Na pitanje Koji su najvažniji razlozi korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva?, studenti su odgovorili:

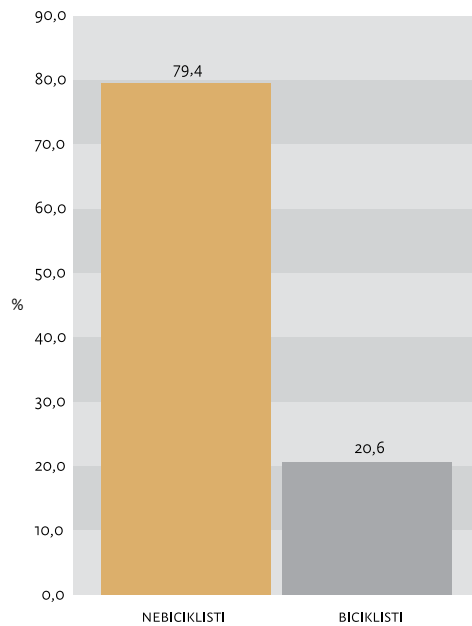
- /// bicikl je najpraktičniji oblik prijevoza (68,8% svih anketiranih);
- /// voziti bicikl je zdravo (48,5%);
- /// volim voziti bicikl – zabavno je (40,9%).

Navedeni rezultati važna su poruka gradskoj upravi i njenim aktivnostima u promociji bicikla kao prijevoznog sredstva među studentima.

Nadalje, studenti biciklisti trebali su ocijeniti, ocjenom od 1 do 5, biciklističku infrastrukturu u Zagrebu. U svih pet kategorija ispitanici (i žene i muškarci) dali su ocjene niže od 3,00. Posebno su loše (prosječna ocjena 2,08 žene i 2,16 muškarci) studenti biciklisti ocijenili parkirališta za bicikle u gradskom središtu. Rezultati upućuju na zaključak da je biciklistička infrastruktura slabo razvijena, da se u nju ne ulažu dostatna financijska sredstva, te da Zagreb, prema ovim rezultatima, još uvijek zaostaje za nekim zapadnoeuropskim metropolama unatoč značajnim ulaganjima i trudu gradskih

vlasti.

Ovdje je prikazan samo manji dio rezultata istraživanja. Sveukupno, rezultati upućuju na to da je, unatoč tome što postoje statistički znatne razlike između studenata biciklista i studenata nebiciklista, vrlo ohrabrujuće to što obje anketirane skupine podupiru povećanje korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva. Razlike između studenata biciklista i studenata nebiciklista trebale bi se uzeti u obzir u ostvarivanju jednog od glavnih zadataka u okviru projekta PRESTO, a to je udvostručavanje broja biciklista. Poboljšavanje biciklističke infrastrukture (staza i parkirališta) samo je jedna od mjera koje treba poduzeti s ciljem da se poboljšaju uvjeti i poveća broj biciklista. Ovo je posebno važno studentima biciklistima. Socijalni aspekt vožnje biciklom kao, primjerice, zajednička vožnja i drugi društveni događaji, iznimno su važni trenutnim studentima nebiciklistima, a studentima biciklistima to gotovo uopće nije važno. Bike-share program prepoznali su kao vrlo poželjnu mjeru studenata nebiciklisti u povećavanju korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva (prihvaćanje x-ica olakšalo bi iznajmljivanje bicikala). Statistički značajne razlike postoje i između spolova u skupini studenti



▲ PRIKAZ 15 UDIO STUDENATA BICIKLISTA I NEBICIKLISTA NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU / RATIO OF CYCLING AND NON-CYCLING STUDENTS AT ZAGREB UNIVERSITY

biciklisti, posebice u načinju korištenja bicikla (ispitanice više koriste bicikl za rekreaciju, a ispitanici ga češće koriste kao prijevozno sredstvo). Upravo navedene razlike prema spolu upućuju na zaključak da se Zagreb još uvijek ne može smatrati bike-friendly gradom. Povećavanje korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva u Zagrebu zasigurno će pridonijeti da naš grad bude dostupniji, otvoreniji, atraktivniji i konačno demokratskiji u načinu korištenja prostora. (V. PRELOGOVIĆ, A. LUKIĆ)

EN University of Zagreb Students Attitudes and Habits Regarding Bicycle Use

A survey on habits and attitudes towards use of bicycles was carried out at the University of Zagreb faculties and student homes in June 2010 within the EU PRESTO Project. The survey was commissioned by the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb, and it encompassed about 1% of the Zagreb student population. Survey results confirm the fact that number of cycling students is four times smaller than the number of non-cycling students. Intensive activities



within PRESTO Project will hopefully encourage an important number of non-cyclists to start using bicycles as means of daily transportation. Students also evaluated quality of cycling infrastructure in Zagreb, and the survey results indicate that they are not satisfied, particularly with bicycle parking facilities.

REGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA

Presto site visit ▶ 16

U Zagrebu je, 22. i 23. studenoga, boravio koordinator projekta PRESTO Michael Laubenheimer, iz konzultantske tvrtke Rupprecht Consult GmbH iz Kölna. Odmah nakon dolaska u Zagreb uslijedio je posjet Civitas Elan Info-punktu, koji se nalazi ispred Tehničkog muzeja, gdje se, među ostalim, prikazuju prezentacije o projektu Presto, a Michael Laubenheimer se upoznao s informacijama koje

građani mogu dobiti o projektu i s najčešćim prijedlozima i upitima građana. Nakon posjeta Info-punktu uslijedilo je planom predviđeno razgledavanje biciklističke infrastrukture u užem gradskom središtu te kratka rasprava. Drugi je dan započeo posjetom gradonačelniku Milanu Bandiću kojem su prisustvovali i pročelnica Gradskog ureda za stratezijsko planiranje i razvoj Grada Jadranka Veselić Bruvo, Valerija Kelemen Pepeonik i Željka Pavlović. Nastavak radnog dijela boravka bio je Okrugli stol, a prva tema je bila Promocija vožnje biciklom među studentima. O provedenoj anketi među studentima 'Studentski stavovi prema bicikliranju' govorili su prof. Aleksandar Lukić i prof. Vedran Prelogović sa Geografskog odjela Prirodoslovno matematičkog fakulteta u Zagrebu. Nakon vrlo zanimljive prezentacije uslijedila je rasprava, a zatim i detaljan pregled drugih mjera u projektu. Utvrđeno je da se Projekt provodi prema terminskom planu, da su dvije mjere ispunjene u potpunosti, a za preostale su definirani postupci.

▲ PRIKAZ 16

Na Okruglom stolu su, osim koordinatora projekta Presto, Presto tima Gradskog ureda za stratezijsko planiranje i razvoj Grada, prof. Aleksandra Lukića i prof. Vedrana Prelogovića, sudjelovali i Damir Širola iz Udruge Bicikl, Alan Ordulj i Krunoslav Tepeš iz Odjela za promet Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet te Dinko Herman iz Gradskog ureda za financije. (M.VUGER)

EN Presto Site Visit

During his two-day visit to Zagreb, Mr. Michael Laubenheimer from the consulting company Rupprecht Consult GmbH- Cologne, discussed measures that were already implemented with the Zagreb PRESTO Project Coordinator (Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb).

Unapređivanje kulture bicikliranja u gradovima Međunarodna radionica u Zagrebu, Hrvatska 8. – 9. prosinca 2010. ▶ 17, 18

Biciklizam je energetske najučinkovitiji način gradskog prijevoza – nema zagađivanja, zdrav je, brz, fleksibilan i jeftin. Biciklizam nudi smanjivanje potrošnje energije i povećavanje kvalitete života u europskim gradovima. Veći dio toga tek treba biti ostvaren. Biciklizam je već sada u nekim državama vrlo zastupljen način prijevoza. Međutim, mogao bi uvelike utjecati na poticanje mjera za energetske učinkoviti prijevoz u zemljama bez prave 'kulture biciklizma'.

Cilj PRESTO-projekta je da uspješno pomaže u aktiviranju tog potencijala, posebno u novim članicama EU-a i u zemljama južne Europe koje imaju velik neiskorišten potencijal za češće korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva.

Glavni cilj PRESTO-projekta je uključivanje neiskorištenog potencijala diljem Europe za više biciklizma koji je energetske najučinkovitiji i najodrživiji način gradskog prijevoza.

Važan dio projekta PRESTO je prenošenje znanja i iskustava o biciklističkim temama unutar projekta među gradovima sudionicima projekta (Zagreb, Tczew, Bremen, Grenoble i Venecija) i članovima konzorcija i prenošenje znanja vanjskih stručnjaka. Nakon Tczewa (Poljska) i Grenoblea (Francuska) Zagreb je treći grad u kojem je u sklopu projekta održana međunarodna radionica Unapređivanje kulture bicikliranja u gradovima. Do kraja projekta slijede još i radionice u Veneciji i Bremenu.

PRESTO prenosi najbolji europski 'know-how' i koncentrira se na tri tematska stupa koji imaju bitnu ulogu u promicanju biciklizma: planiranje infrastrukture, kratkotrajne promotivne mjere i promocija pedeleka. Okupljeni domaći i strani stručnjaci na trećoj PRESTO biciklističkoj radionici u Zagrebu mogli su, 8. i 9. prosinca, produbiti



▲ PRIKAZ 17



▲ PRIKAZ 18

svoja znanja te razmijeniti iskustva s najboljim europskim stručnjacima na sljedećim područjima:

- /// Parkirališta za bicikle na intermodalnoj stanici, radionicu je vodio Michael Beim (Njemačka);
- /// Kampanje sigurne vožnje bicikla i promotivne kampanje, radionicu je vodila Jo Cleary (Velika Britanija);
- /// Vožnja bicikla u pješačkim zonama (dijeljenje prostora), radionicu je vodio Michael Beim (Njemačka);
- /// Promocija pedeleka, radionicu je vodio Eddie Eccleston (Belgija).

PRESTO radionica proširila je znanje sudionika o tome kako napraviti kvalitetne planove za bolje i sigurnije uvjete za vožnju biciklom, prezentirala je argumente i primjere iz prakse o mijenjanju stavova ljudi za stvaranje prave „kulture biciklizma“ te pokazala najnovija dostignuća koja ohrabruju ljude da voze bicikle, osobito one koji inače ne bi koristili bicikl.

Opširnije o radionicama u idućem broju Infoa.

Nakon radionica u Zagrebu su se, 10. prosinca, okupili i predstavnici konzorcija Presto na svom redovitom sastanku. (Ž. PAVLOVIĆ)

EN International Workshop – Improving Cycling Culture in Cities

An important part of the PRESTO Project is transfer of know-how and experience on cycling between the cities participating in the project (Zagreb, Tczew, Bremen, Grenoble and Venice) and the Consortium members, and transfer of know-how from external experts. Zagreb hosted the third International Workshop – Improving Cycling Culture in Cities on 8–9 December 2010. Participants in the workshop had an opportunity to learn from and exchange experience with experts from Belgium, Germany and Great Britain.

O znanstvenom skupu Primijenjena geografija u teoriji i praksi ▶ 19

U Zagrebu je, 4. i 5. studenoga 2010., održan Međunarodni znanstveni skup Applied geography in theory and practice/Primijenjena geografija u teoriji i praksi. Organizator skupa bio je Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na kojemu su i održana sva izlaganja. U radu skupa sudjelovalo je 90-ak znanstvenika iz 20 europskih država. Posebno ističemo plenarna predavanja prof. dr. sc. Antoinea Baillyja, sa Sveučilišta u Ženevi i prof. dr. sc. Michaela Pacionea, sa Sveučilišta Strathclyde u Glasgowu, eminentnih svjetskih stručnjaka i autora brojnih radova iz primijenjene geografije, uključujući i knjige: Applied geography for the entrepreneurial university (ur. Antoine Bailly i Lay James Gibson, Brookings, 2008), Applied geography: a world perspective (ur. Antoine Bailly i Lay James Gibson, Kluwer, 2004) i Applied geography: principles and practice (ur. Michael Pacione, Routledge, 1999). Ovaj je skup organiziran s ciljem razmatranja iskustava i potencijala geografije u rješavanju problema prostornog razvoja, socijalnih i ekonomskih

problema, te o istraživanju ljudskog utjecaja na oblikovanje i preobrazbu životne sredine. Održana su predavanja različitih teorijskih i disciplinarnih diskursa u kojima je promišljena stvarna i/ili potencijalna primjena geografskih teorija i metoda u rješavanju društvenih problema i izazova. Izlaganja su bila okupljena u nekoliko tematskih cjelina, odnosno područja primjene geografskih znanja, a to su: odnos između teorije i prakse u geografiji (temeljni i primijenjeni istraživanja), aplikativna fizička geografija i geokološke analize, upravljanje i zaštita prirodnih resursa, zaštita od prirodnih rizika, demogeografske i socio-ekonomske prostorne analize, regionalno i prostorno planiranje, lokacijske analize (turistička, industrijska, prometna, trgovinska geografija), vrednovanje i zaštita kulturnih pejzaža, prostorne percepcije i imaginacije – upotreba u političkim, društvenim i privrednim strategijama, primjena GIS-a i drugih geoinformacijskih tehnologija i geografsko obrazovanje u funkciji primijenjene geografije.

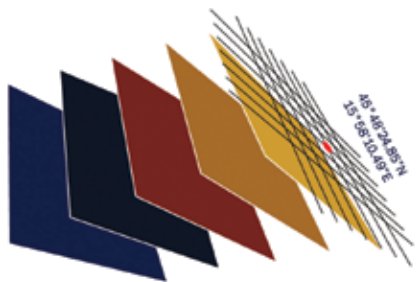
PRIMIENJENA GEOGRAFIJA I PROJEKT PRESTO

Kao odličan primjer primjene geografskih istraživanja za potrebe prakse, u ovom slučaju za potrebe EU-projekta PRESTO kojega je koordinator zagrebačkih aktivnosti Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada, a koji je bio i naručitelj istraživanja, na skupu su prezentirani rezultati istraživanja studentske populacije (više o istraživanju u članku Stavovi i navike korištenja bicikla među studentima Sveučilišta u Zagrebu). Sažeci izlaganja sa skupa objavljeni su u knjizi sažetaka, a radovi će, nakon recenzije, biti objavljeni u znanstvenom glasilu Hrvatskoga geografskog društva u Hrvatskom geografskom glasniku.

Više o skupu na internetskoj stranici: <http://primijenjenageografija.wordpress.com> (V. PRELOGOVIĆ, A. LUKIĆ)

EN International Scientific Conference - Applied Geography in Theory and Practice

Zagreb hosted the International Scientific Conference - Applied Geography in Theory and Practice organized by the Faculty of Science Department of Geography, University of Zagreb that took place on 4 and 5 November



**Primijenjena geografija
u teoriji i praksi**
Međunarodni znanstveni skup
5.-6. studenog 2010., Zagreb
Geografski odsjek
Prirodoslovno-matematički fakultet
Sveučilište u Zagrebu

▲ PRIKAZ 19

2010. The conference was attended by some 90 scientists from 20 European countries. Examples were presented of how geography helps resolve spatial development, social and economic problems, along with results of research into the human impact on environment and shaping of space. Research results on students' attitude towards use of bicycles conducted within the EU Presto Project was an excellent example of geographic research application in practice.

REGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA

**Naplata zagušenja u
Zagrebu** ▶ 20, 21, 22

Nakon što je u ožujku 2010 u Civitas Elan Infopunktu održana uvodna prezentacija i započeta rasprava o temi 'Ograničavanje utjecaja prometa na Grad', u srijedu, 10. studenoga, rasprava je nastavljena izlaganjem Marka Slavulja, dipl. Ing., s Fakulteta prometnih znanosti, pod nazivom 'Naplata zagušenja u Zagrebu'.

Projekt Civitas Elan nastoji potaknuti poboljšanja u gradskom prometu primjenom inovativnih, održivih i energetske učinkovitih prometnih rješenja te time pridonijeti boljoj kvaliteti života građana. Fakultet prometnih znanosti provodi jednu od 14 zagrebačkih mjera pod nazivom 'Naplata zagušenja i dijalog o cijenama'. U okviru provođenja mjere izrađuje se studija izvedivosti o mogućoj naplati zagušenja (rok 15. rujna 2011.) koja treba preporučiti kako i da li implementirati naplatu zagušenja u Zagrebu.

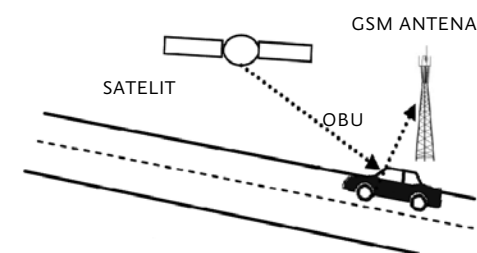
Grad Zagreb ima dva prioriteta cilja: smanjiti svakodnevna preopterećenja prometnog sustava i zaštiti okoliš smanjenjem emisije štetnih plinova. U provedbi ove mjere (engl. congestion charging, congestion pricing) u okviru projekta Civitas Elan očekuje se definiranje ciljeva, koncept dizajna sustava, tehnologija koja se primjenjuje, ocjena prihvatljivosti sustava i njegova prenosivost na druge gradove. Pod dizajnom sustava naplate zagušenja podrazumijeva se prije svega prostorni odabir zone naplate, tehnologija koja će se koristiti, iznos (cijena) naplate, vremensko razdoblje naplaćivanja, način korištenja ostvarenih prihoda i osiguravanje privatnosti.

U Zagrebu je analizirana zona u središtu grada (Slika 1.). Zaključeno je da uvođenje naplate u njoj ne rješava problem zagušenja. Postavljanje više stotina kamera na ovo ili šire područje predstavljalo bi jako skupo rješenje za Grad jer bi oko 50 % prihoda odlazilo na održavanje samog sustava naplate. Satelitskom naplatom troškovi održavanja iznose svega 5–10% prihoda. Podaci iz očita-nih putanja mogli bi ujedno služiti i u istraživačke



▲ PRIKAZ 20 | ANALIZIRANA ZONA U SREDIŠTU GRADA (POVRŠINA 1,3 ČETVORNA KILOMETRA)
/ ANALYZED AREA IN THE CITY CENTER (1,3 SQ KM)

svrhe. Kao prijelazno rješenje do uvođenja satelitske naplate mogle bi se uvesti vinjete u cilju smanjenja broja vozila koja najviše zagađuju okoliš. Tri su glavne tehnologije naplate: ručna, s dozvolom (vinjete) i elektronička. Najčešće današnje elektroničke tehnologije su: automatsko prepoznavanje broja registarskih tablica (ANPR—Automatic Number Plate Recognition), namjenske kratko dometne komunikacije (DSRC—Dedicated Short Range Communication) i globalni navigacijski satelitski sustavi (GNSS—Global Navigation Satellite System). Kod satelitske naplate jedinica unutar automobila kombinira GNSS lokacijski sustav i komunikacijsku vezu s digitalnom mapom ili u vozilu ili u uredu. Kako bi se identificirali prijeđeni segmenti ceste za određivanje cijene naplate koristi se pozicija vozila. Glavna prednost ovoga sustava je što ne zahtijeva postavljanje ulične opreme, već samo unutrašnje jedinice (OBU—on board unit) instalirane u vozila. Mobilne patrole i patrole na fiksnim točkama nužne su za osiguravanje naplate kazni. GPS i Galileo omogućavaju uvođenje naplate cestarina na cijeloj cestovnoj mreži.



GNSS/GSM

▲ PRIKAZ 21 | PRINCIP RADA SATELITSKE NAPLATE
/ GNSS TOLLING SYSTEM

To omogućava ukidanje fiksnih taksi te izbjegavanje masovnog korištenja manjih cesta za koje se uglavnom ne naplaćuje cestarina kada se koriste drugi sustavi.

Anketama koje su se tijekom 2009 provele među građanima, a 2010 među poslovnim subjektima u užem središtu grada ispitivala se prihvatljivost naplate zagušenja u Zagrebu. Na uzorku od 300 ispitanika (građani) njih 62% podržava ideju o uvođenju 'eko zone' u užem gradskom središtu



▲ PRIKAZ 22 | SVAKODNEVNA SLIKA ZASTOJA U ILICI TIJEKOM JUTARNJEG ULASKA U GRAD
/ MORNING TRAFFIC JAM AT CITY ENTRANCE

u kojem bi vozači automobila plaćali naknadu za prometno zagušenje (prolazak užim gradskim središtem). Njih, 87% smatra da zonu naplate treba ograničiti na gradsko središte (npr. zeleni valovi, Frankopanska...), a ne proširiti na cijelo gradsko područje (npr. Črnomerec–Dubrava ...), 60% ispitanika odgovorilo je da bi za jedan ulaz u zonu bilo spremno platiti od 5 do 20 kuna. Njih 73% nije zadovoljno postojećim sustavom naplate parkiranja. Prihvatljivost kod poslovnih subjekta istražena je anketom na uzorku od 65 subjekata

(trgovine, obrti, ugostiteljstvo). Ideju o uvođenju 'eko zone' u užem gradskom središtu u kojem bi vozači automobila plaćali naknadu za prometno zagušenje podržava čak 70% sudionika ankete. Na pitanje o dostavi robe u slučaju uvođenja zone naplate zagušenja do vremena kada se ne plaća ulazak u zonu (npr. do 7h ujutro) 44% ispitanika je odgovorilo da će im roba stizati ranije, tj. prije naplate. Zanimljiv je podatak da 83% ispitanika ne raspolaže niti s jednim parkirališnim mjestom. Odlukom o odabiru načina naplate zagušenja

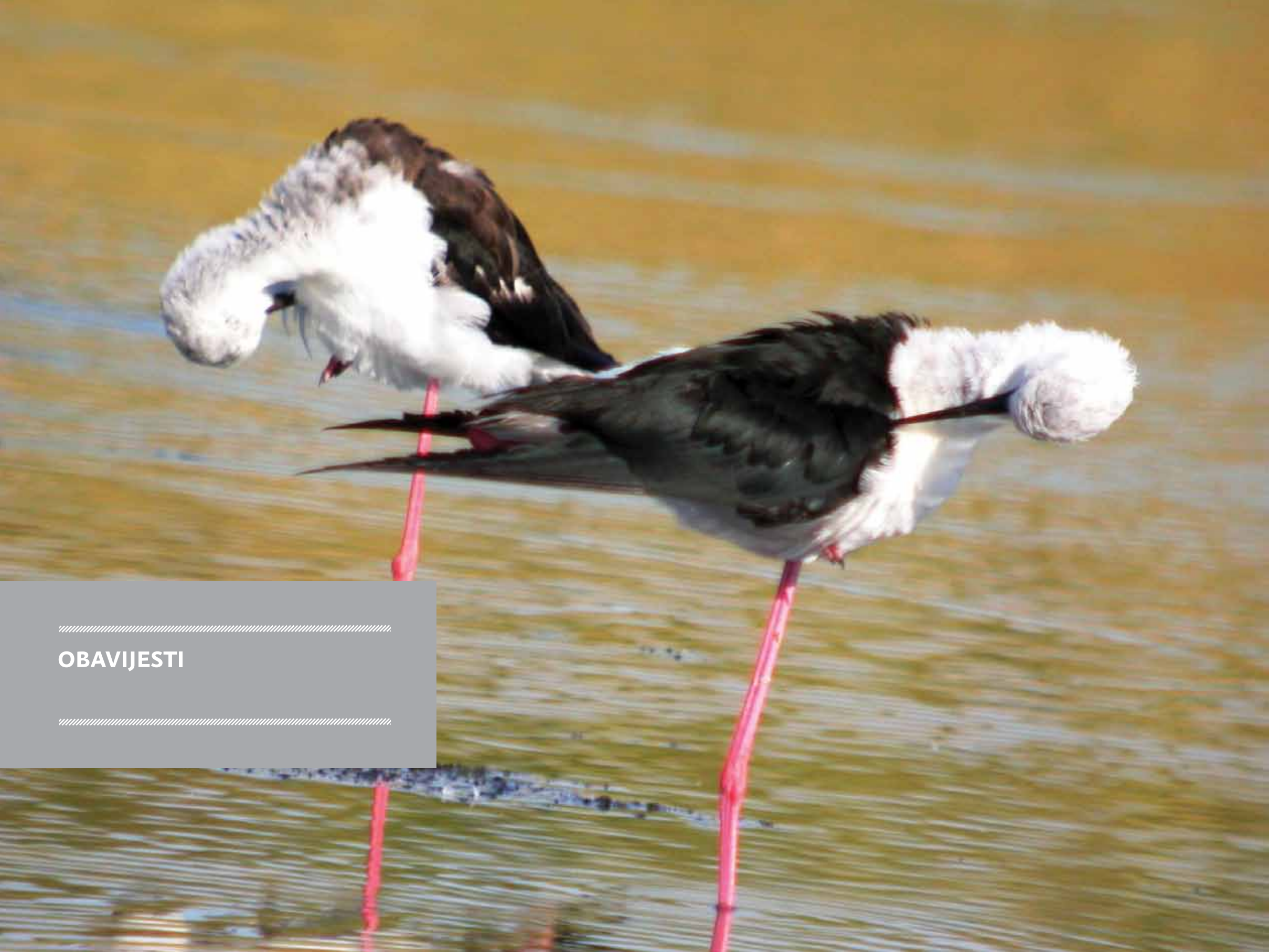
preko globalnih navigacijskih satelitskih sustava (GNSS) kao dugoročnom rješenju, Grad Zagreb se svrstava među gradove s efikasnim rješenjima upravljanja prijevozom. Takav bi se dizajn sustava mogao prenijeti i na teritorij cijele Hrvatske i koristiti za naplatu cestarine na svim cestama, uz tarifieranje prema prometnoj potražnji, a mogao bi biti interoperabilan s europskim rješenjima. Na taj bi se način ukinulo vrijeme čekanja na naplatnim mjestima i omogućilo bi se otvaranje više čvorova na autocestama, što bi pridonijelo znatnom gospodarskom napretku i poboljšanju pristupačnosti

manjim naseljima.

Uvođenje integriranog modela naplate korištenja cestovne infrastrukture na državnoj razini u gradskim područjima pridonijelo bi značajnim uštedama u prometnom sustavu. Na taj bi način pojedini gradovi i država mogli voditi kvalitetnu prometnu politiku. Osim uvođenja ovakvog modela, treba također obratiti pozornost na druge mjere upravljanja prijevoznom potražnjom. Uz uvođenje naplate preopterećenja, paralelno treba poboljšati javni gradski prijevoz, osigurati biciklističke staze, uvesti žute trake za vozila sa 2+ ili 3+ putnika, voditi učinkovitu politiku naplate parkiranja i sl. Ovakav se pristup naziva 'paketni pristup' i pokazao se učinkovitim rješenjem u smanjivanju zagušenja u većim europskim gradovima. Građanima se mora ponuditi kvalitetna alternativa u zamjenu za ograničavanje kretanja osobnim vozilom i raditi na njihovoj osvještenosti o štetnom utjecaju automobila na okoliš, ali i o pozitivnim učincima pješčenja i korištenja bicikala na zadržavanje.

EN Zagreb Congestion Charging Scheme

City of Zagreb has two major objectives: to reduce congestion and to protect the environment by reducing emissions. Within the study, a list of issues essential for congestion charging were identified: defining objectives, system design, applicable technologies, acceptability of system design and its potential transferability to other cities. Congestion charging via the Global Navigation Satellite System (GNSS) as a long-term solution, ranks Zagreb among cities with effective transport demand management solutions. Basic platform is to be made through the business system. Such a system design could be transferred to entire Croatian territory and be used for all toll roads with variable tariffs according to traffic demand. Interoperability with European models is also possible. According to polls acceptability by citizens is over 60%.



////////////////////////////////////

OBAVIJESTI

////////////////////////////////////

Seobe i zimovanja na području Grada Zagreba ▸ 23, 24, 25

U očuvanju biološke raznolikosti, s posebnom pažnjom o zavičajnoj flori i fauni (vrste koje su stanišnice područja Grada) mora se voditi računa i o vrstama koje područje Grada Zagreba koriste prigodom seoba i za zimovanje: tako pridono- simo i zaštiti zavičajnih vrsta iz drugih država Europe. I dok naše zavičajne vrste selice, poput roda i lastavica, odlaze u druge krajeve da bi prezimile, neke vrste iz sjevernijih krajeva Europe, ali i sjevernije Hrvatske susrećemo samo u jesen, zimi i na proljeće. Nama najpoznatije selice su neke vrste ptica. Područje Grada Zagreba zimi je posebno zanimljivo pticama koje ljeti žive na Zagrebačkoj gori, ali i onima koje ljeti odgajaju mlade na dalekom sjeveru, a Zagreb im je samo odmorište tijekom seoba u daleke južne krajeve, rjeđe je i zimovališta. Pogodnost područja Grada zimi je i nešto toplija mikroklima od one u okolnim područjima, pojava poznata kao 'urbani toplinski otok'. Ekstremni primjer za to je stalno nešto toplija voda područja Savice, jer u nju utječe voda koja hladi postrojenja Toplane, pa je Savica idealna destinacija za zimovanje.

Ptice selice se tijekom odmaranja pri seobi koriste staništima sličnima onima u kojima borave u svojim zavičajima, a u njima traže i hranu. Zato šumske ptice i one koje žive na travnjacima za to koriste gradske parkove, drvorede, privatne vrtove i preostale travnjake i oranice, a ptice močvarice i vodarice vlažna i vodena staništa. Nekad su obavezno dolazile i ptice stjenovitih područja. Tako smo, npr., na zidinama Susedgrada i Medvedgrada i u nekim kamenolomima svake godine zimi mogli vidjeti prekrasnu pticu zidarčaca (*Tichodroma muraria*). A svi koji imaju vrtove s drvećem i grmljem već dobro poznaju stalne zimske goste poput zimovke (*Pyrrhula pyrrhula*). Preživljavanju ptica kao što su zeba, sjenica, brgljez, grmuša, kraljić, djetlić i dr. zimi često pomažu i građani postavljajući im hranilišta. Ona su često u blizini prozora, tako da zimske goste mogu promatrati i fotografirati. Zimi parkove i gradske šume često koriste i sove male ušare (*Asio otus*) koje u grupama borave na drveću danju, a noću love sitne voluharice i miševе na susjednim poljima. Neke lokacije zagrebačkog područja poput šljunčara Rakitja, početnog dijela kanala Sava—Odra, Savice, pa čak i Bundeka i Jaruna odlična su odmorišta, ali i zimovališta pticama močvaricama. Među njima se, uz crne liske, ronice, gnjurce, čaplje i razne divlje patke, nađu i neke danas ugrožene ptice dalekog sjevera poput rijetkog velikog pozviždača (*Numenius arquata*) ili vrste koje su ugrožene i u Hrvatskoj poput vlastelice (*Himantopus himantopus*).

Građanima je manje poznato da osim ptica na zimovanje k nama dolaze i neki šišmiši. Neke su vrste, poput dvobojnog noćnjaka (*Vespertilio murinus*) koji



◀ PRIKAZ 24
MALA RIĐA (AGLAIS
URTICAE) / SMALL
TORTOISESHELL



◀ PRIKAZ 25
ZELENDURI
(CHLORIS CHLORIS)
/ GREENFINCHES

zimuje u Alpama i Dinaridima, zabilježene u doba preleta i u Zagrebu, a u špilji Veternici te u nekim napuštenim rudnicima, bunkerima, tunelima i podrumima redovno zimuju mnoge šumske vrste s Medvednice poput u Hrvatskoj ugroženih vrsta velikouhog šišmiša (*Myotis bechsteinii*) i širokouhog mračnjaka (*Barbastella barbastellus*). Kad je Zagreb imao više nizinskih šuma sa starijim drvećem, u jesen i zimi bile su brojnije vrste koje imaju svoje porodiljne kolonije daleko na sjeveru. Ženke i već izrasli mladi tih vrsta dolijeću u jesen k nama da bi prezimili: njihov 'hotelski' smještaj na području Zagreba je najčešće u dupljama drveća. Među njima su primjerice šumski šišmiš (*Pipistrellus nathusii*) i rani večernjak (*Nyctalus noctula*). Mužjaci ranih večernjaka preko ljeta čuvaju duplje, u jesen na njihovim ulazima vabe ženke s kojima zimuju (a usput se i pare) u pravim malim haremima. Njihovo odredište za zimovanje su uglavnom priobalne šume koje su jako reducirane zbog današnje devastirane obale kanalizirane rijeke Save. Stalno dobivamo dojave da šišmiši večernjaci pokušavaju prezimiti u kutijama za rolete i u raznim pukotinama nebodera. Njima bi se ubuduće trebala ponuditi sigurnija zamjenska zimovališta.

Tavani kuća, a posebno podrumi, zimsko su sklonište i mnogim kukcima, od smrdljivih martina do ženki danjih leptira. Svaku jesen u urbanom dijelu Grada pojavljuju se leptiri poput admirala (*Vanessa atalanta*), danjeg paunčeta (*Inachis io*), te male riđe (*Aglais urticae*). Većina jesenskih generacija ovih leptira putuje daleko na jug, a i sam sam uspio promatrati, u rujnu 1992., seobu admirala uz

◀ PRIKAZ 23 | VLASTELICE (*HIMANTOPUS HIMANTPOUS*) U LUČKOM: VRSTA JE STROGO ZAŠTIĆENA I KRITIČNO UGROŽENA (CR) U HRVATSKOJ, A NALAZI SE I NA DODATKU I. EUROPSKE DIREKTIVE O PTICAMA. / BLACK-WINGED STILT IS STRICTLY PROTECTED AND HAVE IUCN STATUS OF CRITICAL ENDANGERED SPECIES (CR) IN CROATIA, AND IS LISTED IN ANNEX I. OF COUNCIL DIRECTIVE 79/409/EEC ON THE WILD BIRDS (BIRDS DIRECTIVE).

južne obronke Velebita koji su, jedno čitavo popodne, u jatima prelijetali ispod kubusa na Baškim Oštarijama prema Dalmaciji. No dio ovih leptira uspije preživotjeti i u Zagrebu. Zato već, prije povratka lastavica, u prvim sunčanim proljetnim danima možemo vidjeti ženke male riđe, a još češće žučka (*Gonepteryx rhamni*) kako, izletjevši iz svog zimskog skloništa, traže pogodno mjesto da polože jaja na biljke kojima će se hraniti njihove buduće gusjenice. (N. TVRTKOVIĆ)

EN Migrations and Wintering of Animals at the City Territory

Preservation of biodiversity within the City of Zagreb territory demands that care be taken about the species, most frequently birds, that reach this area in transit during annual migrations or stay here for wintering. During winter, the Zagreb territory is particularly interesting for the birds that live on Mt. Zagrebačka Gora during summer, and for those that breed their young in the far north European during the summer and use Zagreb to rest during the migration towards the far southern lands, rarely for wintering. Among migratory birds, some species are threatened. The City of Zagreb is suitable in winter because its microclimate is somewhat warmer than in the neighbouring areas, because the residential and other buildings are connected to the central heating system, the traffic is dense and there are a number of industrial facilities. Besides birds, our area is a wintering place for some bats as well. The lofts and basements offer shelter to numerous insects, from green stink bug to female butterflies.

OBAVIJESTI

Countdown 2010

Inicijativa Countdown 2010 službeno je zatvorena 20. listopada 2010. u Nagoyi, a najavljena je nova inicijativa koja će započeti u 2011. Hans Friederich, regionalni direktor IUCN-a za Europu, sudionicima inicijative, pa tako i Gradskom uredu za strategijsko planiranje i razvoj Grada, poslao je pismo u kojem se zahvaljuje na sudjelovanju i podršci, te poziva na dalje očuvanje bioraznolikosti i na pridruživanje najavljenoj novoj inicijativi. (I. BEDENKO)

EN Countdown 2010

The Countdown 2010 initiative was officially closed on 20 October 2010. in Nagoya, and a new initiative starting in 2011 was announced. Hans Friederich, IUCN Regional Director for Pan-Europe, has sent a gratitude letter to all the Countdown 2010 partners and friends, including Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb, in which he encourages them to keep up their efforts to save biodiversity in their area and expresses hope to welcome them to the new initiative in 2011.



OBAVIJESTI

Međunarodna radionica Krajolik Hrvatskog zagorja ²⁶

Međunarodna radionica Krajolik Hrvatskog zagorja: prošlost, stanje, perspektive održana je, 21. i 22. listopada 2010., u Tuheljskim Toplicama, u organizaciji Krapinsko-zagorske županije i Hrvatske sekcije ECOVAST-a (Europsko vijeće za sela i male gradove)¹. Na radionici je sudjelovalo sedamdesetak domaćih i međunarodnih stručnjaka i znanstvenika različitih disciplina koji se bave pitanjima krajolika / krajobraza: predstavnika fakulteta i znanstvenih ustanova, upravnih tijela (državne, županijske i lokalne razine), javnih ustanova, tvrtki, muzeja, škola, turističkih zajednica, razvojne agencije, lokalne akcijske grupe i udruga civilnoga društva. U radu skupa sudjelovali su i predstavnici Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Krajolik / krajobraz je jedna od najvećih vrednota i važna sastavnica prostornog identiteta Hrvatske. (Prema definiciji krajolika iz Konvencije o europskim krajolozima – European Landscape Convention usvojene, u Firenci 2000., krajolikom / krajobrazom se smatra određeno područje viđeno ljudskim okom priroda kojega je rezultat djelovanja i međudjelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika). Krajolici / krajobrazi Hrvatskog zagorja rezultat su višestoljetnog razvoja, uzajamnog djelovanja čovjeka i prirode u različitim povijesnim okolnostima. U velikoj su mjeri očuvali svoja obilježja i prepoznatljivost, izražavajući raznolikost kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa. Promjene izazvane suvremenim

▲ PRIKAZ 26

1. Krapinsko-zagorska županija uključila se u organizaciju ove radionice prepoznajući probleme koji se javljaju u krajoliku županije, ali i kako bi potaknuli nadležna tijela na donošenje odgovarajućih dokumenata, smjernica, naputaka ili pravilnika o načinu izrade krajobrazne osnove za nacionalnu, županijsku i lokalnu razinu.

razvitkom mijenjaju obilježja krajolika / krajobraza, a često ih i narušavaju. Zbog toga je potrebno posebnu brigu posvetiti prepoznavanju karakterističnih obilježja i posebnosti svakog krajolika / krajobraza kako bi se, planiranjem i upravljanjem razvitka, očuvale kvalitete i, prema potrebi, unaprijedilo stanje.

Potpisivanjem Europske konvencije o krajolicima / krajobrazima zemlje potpisnice, pa tako i Hrvatska, preuzele su obvezu vlastite krajolike / krajobraze prepoznati i zakonski ih zaštititi, uspostaviti i provoditi krajobrazne politike ciljevi koje su očuvanje, upravljanje i planiranje krajolicima / krajobrazima sudjelovanjem javnosti, lokalnih, regionalnih i državnih tijela. Danas u Hrvatskoj ne postoji jedinstven i međusobno usklađen sustav brige o krajolicima / krajobrazima.

U namjeri da potaknu postojeću nedovoljno učinkovitu brigu o krajolicima / krajobrazima, sudionici skupa su zaključili da je potrebno uspostaviti krajobraznu politiku s ciljem podizanja svijesti o vrijednostima i potrebi očuvanja krajolika / krajobraza, upravljanja promjenama te korištenja njegovih potencijala za održivi razvitak. Krajobraznu politiku trebaju provoditi tijela javne uprave integralnim pristupom koji uključuje koordinaciju različitih sektora (prostorno uređenje, zaštita prirode i kulturne baštine, regionalni razvitak, poljoprivreda, šumarstvo, turizam, vodno gospodarstvo, promet i drugo). Naglašeno je da je aktualne zakone, a koji uključuju krajolik / krajobraz, potrebno uskladiti sa Zakonom o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima, ujednačiti terminologiju, te uskladiti stručne pojmove i njihova značenja. S ciljem očuvanja krajolika potrebno je prepoznavati, dokumentirati i vrednovati krajolik na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini izradom stručnih podloga – tzv. krajobraznih osnova te ih ugraditi u sustav izrade prostorno - planske dokumentacije. Upravo sustav prostornog planiranja osigurava nužan multidisciplinarni pristup i alate za provođenje krajobrazne politike. Zbog toga je brigu o krajolicima / krajobrazima potrebno, prije svega, ugrađivati u prostorno-plansku dokumentaciju, ali i u druge razvojne dokumente. Krajobrazna osnova Grada Zagreba (više u brojevima 3–4 / 10 i 7–8 / 10), dokument u kojem se u ponuđenom metodološkom pristupu prepoznaje, dokumentira i vrednuje krajobraz Grada Zagreba te definiraju krajobrazne jedinice i smjernice za njihovu zaštitu, unapređivanje i korištenje prikazana je, u okviru plenarnih izlaganja, kao jedan od prvih primjera u Hrvatskoj.

Potencijali krajolika / krajobraza mogu biti uključeni u održivi razvoj i promicanje kvalitete života koristeći mogućnosti povezivanja u mrežu europske suradnje. Sudionici skupa donijeli su zaključke i preporuke i uputili ih nadležnim ministarstvima, javnim i znanstvenim ustanovama, nevladinim organizacijama, županijskim i drugim nadležnim tijelima zaduženima za pitanja krajolika / krajobraza. (B. DUMBOVIĆ BILUŠIĆ)

EN International Workshop Hrvatsko Zagorje Landscape

International Workshop on Landscape of the Hrvatsko Zagorje Region: Past, Present, Prospects, organized by Krapinsko-Zagorska County and the ECOVAST (European Council for the Village and Small Town) Croatia took place in Tuheljske Toplice on 21 and 22 October 2010. The workshop participants concluded that it is necessary to establish a landscape policy aiming at awareness arising about the values of the landscape and need for its preservation, management of its changes and use of its potential in sustainable development. The City of Zagreb Landscape Management Strategy presented as one of the first examples of such approach to landscape management in Croatia.

2. Hrvatska sekcija ECOVAST-a, u sklopu međunarodne organizacije ecovast International, dio je međunarodne mreže nevladinih organizacija civiliscape koje se bave problematikom očuvanja krajolika. ecovast ima stručna iskustva na međunarodnom i domaćem planu, a praktični model identifikacije krajolika primijenjen je i u Hrvatskoj.

Više informacija o organizaciji i održanim skupovima (uključujući i radionicu u Tuheljskim Toplicama) dostupno je na stranici www.ecovast.hr. Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada član je udruge ECOVAST.



OBAVIJESTI

Info na Izložbi hrvatskog dizajna 09/10.

▷ 27

Info publikacija Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada izložena je na pregledu hrvatskog dizajna koji ima cilj prezentirati najbolje radove nastale tijekom 2009. i 2010. na području Hrvatske. Izložba, koju je organiziralo Hrvatsko dizajnersko društvo, održana je od 21. rujna do 31. listopada u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu i zabilježila je rekordan broj posjetitelja u odnosu na prijašnje izložbe koje se bave tematikom dizajna. (Z. ĐUKIĆ, J. PAVLOVIĆ)

EN Info Brochure at the Croatian Design Exhibition 0910

The Info brochure published by the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb was exhibited at the Croatian design exhibition showing best graphic design created in Croatia during 2009 and 2010. The exhibition, organized by the Croatian Designers Society, took place from 21 September to 31 October at the Museum of Arts and Crafts in Zagreb. Compared to earlier design-related exhibitions a record number of visitors visited the exhibition.

3. dani pasivne kuće

Na zagrebačkom Arhitektonskom fakultetu održan je, od 12. do 14. studenoga 2010., u organizaciji PASS-NET – projekta i u suorganizaciji s Arhitektonskim fakultetom, seminar 3. dani pasivne kuće u Hrvatskoj. U sklopu seminara održana su predavanja i radionice s domaćim i stranim stručnjacima i stručni obilasci pasivnih kuća.

PASS-NET – projekt je trogodišnji međunarodni EU-projekt koji okuplja deset država (Njemačka, Austrija, Češka, Slovačka, Švedska, Slovenija, Rumunjska, Belgija, Velika Britanija i Hrvatska kao jedina država nečlanica EU-a) i koji, uz potporu programa Intelligent Energy Europe (IEE), ima zadaću umrežavanja promotora gradnje pasivne kuće (Establishment of a co-operation network of passive house promoters) kao standarda gradnje u EU-u od 2011. Godina 2010. je završna godina projekta. Voditelj projekta PASS-NET za Hrvatsku je profesor Ljubomir Mišćević, dipl. ing. arh.

Jadranka Veselić - Bruvo, pročelnica Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada, održala je prezentaciju pod nazivom ZAGREB: ENERGETSKI UČINKOVIT / ZDRAV GRAD, o strateškim smjernicama u prostorno - planskoj dokumentaciji koje imaju cilj energetska učinkovitije planiranje. U GUP-u i Prostornom planu Grada Zagreba, te u GUP-u Sesveta spominju se takve smjernice. U ZagrebPlanu, razvojnoj strategiji Grada Zagreba koja je u izradi, također je dano veliko značenje energetska učinkovitosti i zaštiti okoliša ugrađivanjem konkretnih kriterija/ indikatora/ varijabli održivosti u sve razine i sektore planiranja. Zaštita okoliša promovira se i u europskim projektima koje koordinira Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada: Civitas Elan, Presto i najnoviji Trailblazer. (I.BEDENKO)

EN 3rd Passive House Days

The University of Zagreb Faculty of Architecture hosted the 3rd Passive House Days seminar organized in Croatia by the pass-net Project and the Zagreb Faculty of Architecture on 12 – 14 November 2010. Jadranka Veselić - Bruvo, head of the Office for Strategic Planning and Development of the City of Zagreb presented zagreb: energy efficient / healthy city, on strategic guidelines in spatial planning documentation aiming at better planning energy efficiency.

Osobna karta ureda

Temeljni ciljevi osnivanja Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj grada u ljeto 2005. ujedno predstavljaju i dio središnjih tema kojima se Ured od svog osnutka bavi. To su predlaganje strategijskih odluka o razvoju Grada, predlaganje i provođenje partnerskih projekata s regijama, drugim partnerima u Hrvatskoj, stranim partnerima, privatnim investitorima i znanstvenim institucijama, zastupajući u svojem djelovanju sustavno javni interes Grada. Uz to, Ured se bavi valorizacijom, studiranjem i programskim studijama Gradu nedostajućih temeljnih sadržaja urbane infrastrukture, valorizacijom potencijala prostora u vlasništvu Grada, te prostora posebno važnih za urbani identitet Zagreba.

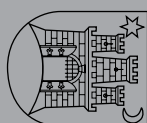
Reorganizacijom Ureda u travnju 2008. i srpnju 2009. teme kojima se Ured bavi znatno su proširene uključivanjem cijelog niza nadležnosti iz područja koordinacije i poticanja regionalnog razvoja i razvojnih projekata, dio čega je i izrada ZagrebPlan-a, tj. Razvojne strategije Grada, zatim iz širokog područja infrastrukture prostornih podataka, statistike i demografije. Time je na odgovarajući način logično zaokružena nadležnost Ureda. Ured je organiziran u slijedeće ustrojstvene jedinice:

- /// Odjel za strategijsko planiranje,
- /// Odjel za postupak izrade i provedbu strategijskih planova i projekata,
- /// Odjel za pripremu i provedbu regionalnih i međunarodnih projekata,
- /// Odjel za prezentaciju projekata (ZAGREBFORUM) – u osnivanju,
- /// Odjel za prostorne informacije i istraživanja,
- /// Odjel za statistiku,
- /// Odjel za demografiju,

u kojima se, s ciljem sinergije rada, koordinirano i kroz međusobnu suradnju obavljaju povjereni poslovi.

Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada

A Zagreb, Ulica Republike Austrije 18
 E strategija@zagreb.hr
 T 01 / 610-1840
 F 01 / 610-1881



GRAD ZAGREB
GRADSKI URED
ZA STRATEGIJSKO
PLANIRANJE I
RAZVOJ GRADA

